

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Odborná angličtina pro nelékařské zdravotnické profese

Markéta Poštulková

OBSAH

Úvod.....	3
1 ZNAKY ODBORNÉHO TEXTU	4
2 VÝSLOVNOST.....	6
3 SLOVNÍ ZÁSoba, SLOVNÍKY, USTÁLENÁ SPOJENÍ.....	10
3.1 Slovní zásoba.....	10
3.2 Slovníky.....	14
3.3 Ustálená spojení.....	16
4 GRAMATIKA.....	24
4.1 Anglická slovesa a přehled základních anglických časů.....	24
4.1.2 Přítomný čas prostý a průběhový.....	25
4.1.3 Minulý čas prostý a průběhový.....	27
4.1.4 Předpřítomný čas prostý a průběhový	29
4.1.5 Předminulý čas prostý a průběhový.....	30
4.1.6 Budoucí čas	31
4.2 Pasivum	33
4.3 Modální slovesa	34
4.4 Infinitiv a gerundium	36
4.5 Slovosled, vedlejší věty vztažné	38
5 JAZYKOVÉ DOVEDNOSTI.....	40
5.1 Čtení	40
5.2 Poslech.....	41
5.3 Mluvení.....	42
6 PÍSEMNÝ PROJEV A STRUKTURA ODBORNÝCH TEXTŮ	45
LITERATURA	52
ŘEŠENÍ A ODPOVĚDI	54

Použité symboly a jejich význam

Průvodce studiem – vstup autora do textu, specifický způsob, kterým se studentem komunikuje, povzbuzuje jej, doplňuje text o další informace.

Klíčová slova

Čas potřebný k prostudování kapitoly

Příklad – objasnění nebo konkretizování problematiky na příkladu ze života, z praxe, ze společenské reality, apod.

Pojmy k zapamatování

Shrnutí – shrnutí předcházející látky, shrnutí kapitoly.

Literatura – použitá ve studijním materiálu, pro doplnění a rozšíření poznatků.

Kontrolní otázky a úkoly – prověřují, do jaké míry studující text a problematiku pochopil, zapamatoval si podstatné a důležité informace a zda je dokáže aplikovat při řešení problémů.

Úkoly k textu – je potřeba je splnit neprodleně, neboť pomáhají dobrému zvládnutí následující látky.

Korespondenční úkoly – při jejich plnění postupuje studující podle pokynů s notnou dávkou vlastní iniciativy. Úkoly se průběžně evidují a hodnotí v průběhu celého kurzu.

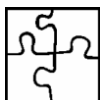
Otázky k zamyšlení

Část pro zájemce – přináší látku a úkoly rozšiřující úroveň základního kurzu. Pasáže a úkoly jsou dobrovolné.

Testy a otázky – ke kterým řešení, odpovědi a výsledky studující najdou v rámci studijní opory.

Řešení a odpovědi – vážou se na konkrétní úkoly, zadání a testy.

Úvod

Tento text Vám má pomoci zrekapitulovat Vaše dosavadní znalosti a dovednosti v oblasti odborné angličtiny a dát Vám podněty pro další studium anglického jazyka. V textu najdete kapitoly věnované formálním a neformálním textům, slovní zásobě, gramatice, řečovým dovednostem a v neposlední řadě také strukturu odborného článku v anglickém jazyce.

Studijní text slouží jako základ pro práci na jednotlivých tutoriálech kurzu a je doplněn korespondenčními úkoly.

Po prostudování textu budete znát:

- znaky formálních textů v angličtině
- připomenete si pravidla anglické výslovnosti
- zopakujete si gramatické jevy vyskytující se v odborných textech (základní anglické časy, pasivum, modální slovesa, infinitiv a gerundium, slovosled, vedlejší věty vztažné)
- strukturu anglických odborných textů

ZÍSKÁTE:

- informace o dalších vhodných zdrojích pro studium (nejen odborné) angličtiny

Budete schopni:

- analyzovat rysy formálních textů a uplatňovat je při vytváření vlastního textu (abstraktu)
- orientovat se v mluvnických kategoriích typických pro odborné texty a sami je používat
- zhodnotit své dosavadní znalosti a dovednosti a stanovit si další cíle v oblasti studia anglického jazyka

Čas potřebný k prostudování učiva předmětu: 24 hodin

1 ZNAKY ODBORNÉHO TEXTU

V této kapitole se dozvíte:

- jaké jsou typické rysy odborných textů z hlediska slovní zásoby, tvarosloví a větné stavby

Klíčová slova této kapitoly:

formální styl, neformální styl

Čas potřebný k prostudování této kapitoly: 1 hodina

Odborné texty ze zdravotnické a lékařské oblasti řadíme mezi texty označované jako formální. Čím se tento typ textů, resp. anglický jazyk v nich používaný, liší? Jako první nás asi napadne, že ve formálních textech volíme jiné výrazy než v neformálních.

Odborný text má být stručný, jasný, přesný, bez hovorových a citově zabarvených výrazů. Má podávat jednoznačné a spolehlivé informace, a to objektivním způsobem, neutrálním tónem, jasnou, srozumitelnou a strukturovanou formou. Znaky formálního anglického textu jsou:

- z hlediska slovní zásoby se používají neutrální výrazy (formální, slova bez citového zabarvení) a odborná terminologie,
- z hlediska tvarosloví je typické užívání nestažených tvarů sloves, časté používání trpného rodu a jmenné vyjadřování (užívání participií, gerundia),
- z hlediska větné stavby užívání řady spojek, které spojují složitá souvětí, neosobních vazeb, a v neposlední řadě také určitá opatrnost ve vyjadřování.

Z výše uvedených rysů odborných textů se budeme podrobněji věnovat v jednotlivých kapitolách jak problematice slovní zásoby, tak gramatiky a částečně i větné stavbě.

Úkoly k textu:

Najděte v následujícím odstavci znaky odborného jazyka a pojmenujte je:

The religious orders, monasteries in particular, showed concern for disabled people who they cared for in hospices. The word hospice was derived from hospitality, meaning welcome, shelter and refreshment along life's journey. From 1601 onwards, the care of sick, disabled, poor and homeless people became the responsibility of the local authority, which at that time was the parish. Each parish built and supported a workhouse, which was seen as a means of helping people to return to work, as well as

the place where sick and disabled people could at least be housed, if not exactly looked after. However, the conditions in the workhouses were appalling. In 1890, a Bethnal Green workhouse was described as having 335 female inmates; 10 were blind, 26 were crippled, 100 were 'infirm' and 65 were more than 80 years old, yet only one nurse was employed.

Davis S., O'Connor S., Rehabilitation Nursing. Foundations for Practice. Baillière Tindall, London 1999, ISBN 0-7020-2273-X, str. 29-30

Korespondenční úkol:

Vyhledejte pro podtržené neformální výrazy vhodný formální ekvivalent.

Such a horrid face!

The shop sells tacky souvenirs.

He's a fitness freak.

My mother would have hysterics if she knew I was going out with Simon.

My feet are frozen!

I saw your ad in the local paper.

It's a sticky situation.

The film was pretty good.

They're really plugging that song on the radio at the moment.

He's blown his chances for promotion.

Shrnutí

V této úvodní kapitole jste se seznámili s typickými rysy odborných textů, které dokážete vyhledat na konkrétním příkladu.

Další doporučené zdroje k této kapitole:

- Štěpánek L., de Haaff J. a kol., Academic English – Akademická angličtina. Průvodce anglickým jazykem pro studenty, akademiky a vědce. Grada, Praha 2011, ISBN 978-80-247-3577-1

2 VÝSLOVNOST

V této kapitole se dozvíte:

- co je to mezinárodní fonetická abeceda
- která písmena se v angličtině v závislosti na svém postavení ve slově nevyslovují
- prakticky si vyzkoušíte přepis některých odborných výrazů
- co jsou to homofony a homografy

Klíčová slova této kapitoly:

Mezinárodní fonetická abeceda (IPA), transkripce, homofony

Čas potřebný k prostudování učiva kapitoly: 3 hodiny

Během historického vývoje se psaná forma angličtiny vzdálila výslovnosti, a proto máme dnes pocit, že se angličtina „jinak čte a jinak píše“. Ačkoli existují pravidla výslovnosti jednotlivých hlásek a jejich skupin, jsou tato pravidla docela složitá a mají řadu výjimek.

Přepis zvukové stránky jazyka se nazývá transkripce a používá se pro ni tzv. mezinárodní fonetická abeceda (International Phonetic Alphabet, IPA). Používané znaky vycházejí z latinky a z řeckého písma a je možné jsou použitelné pro přepis výslovnosti kteréhokoliv jazyka. Řada britských anglických slovníků v současné době používá IPA (a to i pro přepis správné výslovnosti pro rodilé mluvčí), naproti tomu české učebnice ji někdy pro lepší srozumitelnost zjednodušují. Používají znaky české abecedy odpovídající příslušným hláskám nebo podobně znějící hlásky a z IPA využívají jen symboly, které se v češtině nevyskytují. V takovém případě na to učebnice a slovníky upozorňují.

Výslovnost jednotlivých znaků mezinárodní fonetické abecedy v angličtině si můžete ověřit např. na <http://www.helpforenglish.cz/vyslovnost/c2007072601-foneticka-abeceda.html>.

Otázka k zamyšlení

Je pro Vás výslovnost v angličtině obtížná? Považujete ji za důležitou? Proč?

Podle pozice ve slově a také podle vztahu k okolním písmenům se ve výslovnosti některých slov určitá písmena nevyslovují. Jedná se např. o:

- b se nevyslovuje v kombinaci mb a bt (climb, thumb, doubt)
- c se nevyslovuje v kombinaci sc (science)
- d se nevyslovuje např. ve slovech Wednesday, handkerchief
- g se nevyslovuje na konci slova v kombinaci gn (design, sign)
- h se nevyslovuje např. ve slovech hour, honour, honest
- k se nevyslovuje na začátku slova v kombinaci kn (know, knee)
- l se nevyslovuje např. ve slovech half, calm, talk, walk
- n se nevyslovuje na konci slova v kombinaci mn (column, autumn)
- p se nevyslovuje na začátku slova v kombinaci ps a pn (psychiatry, pneumonia)

- s se nevyslovuje např. ve slově island
- t se nevyslovuje např. ve slovech listen, castle
- w se nevyslovuje na začátku slova v kombinaci wr a wh (write, who, whole)

Testy a otázky:

Úkol 1: Podtrhněte souhlásky, které se v těchto slovech nevyslovují.

debt	knowledge	plumber
psychology	reign	scientist

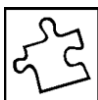
Úkol 2: Přepište slova zapsaná fonetickou transkripcí.

[bæk]	
[bæg]	
[beg]	
[fil]	
[fi:l]	
[sed]	
[sæd]	
[sæt]	
[set]	
[sɪŋ]	
[sɪn]	
[θɪŋ]	
[θɪm]	
[θɪŋk]	

Zpočátku studia angličtiny se doporučuje učit se výslovnost každého nového anglického slova zvlášť. Čím bohatší slovní zásobu později získáte, tím snadněji budete výslovnost dalších slov odhadovat, přesto si buďte jisti, že se dočkáte i řady překvapení. Obzvláště buďte opatrní na odborné termíny pocházející, jejichž anglická výslovnost se může od té české značně lišit.

V angličtině existuje řada slov, která stejně znějí, ale píší se odlišně (tzv. homofony). Znáte například tyto dvojice a jejich významy?

ad – add
brake – break
cell – sell
cite – sight – site
eye – I
hear – here
hour – our
meat – meet
piece – peace
right – wright
wait – weight
way – weigh
weather – whether

Testy a otázky:

Úkol 3: Přepište fonetické transkripce těchto homofonů oběma způsoby.

[ðeə(r)]	
[hiə(r)]	
[sʌn]	
[si:]	
[seɪl]	
[feə(r)]	
[teɪl]	

Úkol 4: Ověřte ve vhodném zdroji a запиšte fonetický přepis těchto termínů:

arthritis	
blood	
carbon dioxide	
deficiency	
degeneration	
diaphragm	
femur	
fiber	
glycogen	
heart	
hygiene	
lumbar spine	
myocardial	
tendinitis	

Pokročilejší studenti mohou přemýšlet nad homografy, tedy slovy, která se stejně píší, ale jinak se vyslovují. Odkazy na webové stránky nabízející testy k jejich vyzkoušení naleznete v Dalších doporučených zdrojích k této kapitole.

Shrnutí

V této kapitole jste se seznámili s fonetickou transkripcí a poznali jste příklady některých homofonů v angličtině.

Otázky a úkoly:

1. Překvapila Vás výslovnost některého anglického slova, kterou jste měli nesprávně zafixovanou?

Další doporučené zdroje k této kapitole:

- Gude K., New Fast Class for First Certificate. Oxford University Press, 2010, ISBN 978-0-19-4829007

- Hewings M., English pronunciation in use : self-study and classroom use. Advanced. Cambridge University Press, 2007, ISBN 978-0-521-61960-8
- Štěpánek L., de Haaff J. a kol., Academic English – Akademická angličtina. Průvodce anglickým jazykem pro studenty, akademiky a vědce. Grada, Praha 2011, ISBN 978-80-247-3577-1
- <http://www.langsci.ucl.ac.uk/ipa/index.html>
- <http://www.helpforenglish.cz/vyslovnost/c2009072805-caste-chyby-ve-vyslovnosti--1.html>
- <http://www.helpforenglish.cz/vyslovnost/c2009072901-caste-chyby-ve-vyslovnosti--2.html>
- <http://www.helpforenglish.cz/vyslovnost/c2009072603-homografy--umite-je-precist-spravne---a-.html>
- <http://www.helpforenglish.cz/vyslovnost/c2009080403-homografy--umite-je-precist-spravne---b-.html>
- <http://www.helpforenglish.cz/vyslovnost/c2011041903-homografy--umite-je-precist-spravne---c-.html>

3 SLOVNÍ ZÁSoba, SLOVNÍKY, USTÁLENÁ SPOJENÍ

V této kapitole se dozvíte:

- jaké způsoby se v angličtině používají k tvoření slov
- jak se k odvozování slov využívají přípony a předpony
- jaké existují typy slovníků
- co jsou to kolokace

Klíčová slova této kapitoly:

slovní zásoba, skládání slov, odvozování, přípony, předpony, slovník, kolokace

Čas potřebný k prostudování učiva kapitoly: 4 hodiny

3.1 Slovní zásoba

Slovní zásoba angličtiny se skládá převážně ze slov germánského a románského původu, ovšem řadu potřebných pojmenování přejímá i z jiných jazyků.

K tvoření slov se velmi často využívají tyto způsoby:

- skládání (herself, somewhere, waterproof)
- odvozování (harmful, malpractice, scientist)
- posun přízvuku (increase, export)
- konverze, tj. změna jednoho slovního druhu na jiný bez změny formy slova (cold, look, hand)
- změna kmenové samohlásky nebo souhlásky (speak – speech)
- krácení (examination – exam)

Příklady přípon, jimiž se odvozují podstatná jména:

1. označení osob:

-er/-or (teacher, employer)

-ist (therapist, scientist)

-an/-ian/-ean (American, Australian, European)

-ess (actress, hostess)

2. abstraktní a kolektivní jména:

-al (arrival)

-ance/-ence/-ancy/-ency (complicance, preference, redundancy, tendency)

-ion (education)

-hood (adulthood, childhood)

-ism (cubism)

-ity/-ty (equality, certainty)

-ment (movement)

-ology (physiology)

-ry/-ery (dentistry, machinery)

-ship (internship)

-sion/-tion (decision, organization)

Příklady přípon, jimiž se odvozují přídavná jména:

1. přípony pro odvozování přídavných jmen od podstatných jmen

- al (natural)
- ed (shocked)
- ful (joyful)
- ic/-ical (sympathetic)
- ing (scaring)
- ish (fiendish)
- ive (impressive)
- less (hairless)
- ous (advantageous)
- y (funny)

2. přípony pro odvozování přídavných jmen od sloves

- able/-ible (washable)
- y (crunchy)
- ive (instructive)

3. přípony pro odvozování přídavných jmen od přídavných jmen a příslovčí

- ish (greenish)
- some (lonesome)
- ly (professionally)

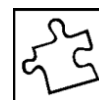
Příklady přípon, jimiž se odvozují slovesa:

- en (shorten, harden)
- ify (identify, simplify)
- ize/-ise (generalize, standardize)

Testy a otázky:

Úkol 5: Utvořte od těchto slov jména osob.

art	
botany	
crime	
deal	
inhabit	
invent	
invest	
investigate	
journal	
lead	
lecture	
music	
science	
surgery	

Úkol 6: Utvořte přídavná jména označující národnost.

Austria	
Canada	
China	
Denmark	
England	

Mexico	
Norway	
Poland	
Portugal	
Sweden	
Turkey	

Při odvozování předponami dochází ke změně významu daného slova, avšak slovní druh obvykle zůstává stejný.

Předpony vyjadřující zápor, protiklad, opak, odstranění:
un-; in-/im-/il-/ir-; non-; dis-; de-; a-

Předpony vyjadřující nesprávné provedení:
mis-; mal-; ill-

Předpony vyjadřující spolupůsobení, schválení, zamítnutí:
co-; pro-; contra-; counter-; anti-

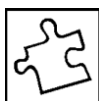
Předpony vyjadřující nízký nebo vysoký stupeň nějaké vlastnosti:
under-; over-; sub-; super-; hyper-; multi-; micro-

Předpony vyjadřující místní vztahy:
inter-; trans-; sub-

Předpony vyjadřující časové vztahy:
pre-; post-; mid-; re-

Předpony vyjadřující číselné vztahy:
bi-; mono-; uni-

Příklady dalších předpon:
e-; eco-; Euro-

Testy a otázky:

Úkol 7: Použijte správnou zápornou předponu: dis-/im-/in-/mis-/un-.

_____ appear	_____ appropriate
_____ correct	_____ efficient
_____ employed	_____ equal
_____ experienced	_____ honest
_____ fair	_____ leading
_____ likely	_____ mobile
_____ polite	_____ organized
_____ qualify	_____ proper

Úkol 8: Doplňte podstatné jméno odvozené od slovesa.

<i>Verb</i>	<i>Noun</i>
absorb	
assess	
breathe	

decide	
delay	
develop	
examine	
fail	
increase	
relieve	

Korespondenční úkol:

Vyhledejte na každou z uvedených předpon alespoň jeden příklad a přeložte ho do češtiny.

a-	
anti-	
bi-	
co-	
contra-	
counter-	
de-	
dis-	
e-	
eco-	
Euro-	
hyper-	
il-	
ill-	
im-	
in-	
inter-	
ir-	
mal-	
micro-	
mid-	
mis-	
mono-	
multi-	
non-	
over-	
post-	
pre-	
pro-	
re-	
sub-	
sub-	
super-	
trans-	
un-	
under-	
uni-	

3.2 Slovníky

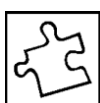

Otázka k zamyšlení:

Každý z nás občas sáhne po nějakém typu slovníku. Přemýšleli jste o tom, co vlastně od dobrého slovníku očekáváte – jaký by měl být?

Slovníků existuje mnoho druhů, od překladových, výkladových, specializovaných, výukových, přes slovníky pro rodilé mluvčí, slovníky synonym nebo ustálených spojení, nebo třeba kapesní slovníky. Kromě tradičních „papírových“ slovníků je na trhu řada slovníků elektronických nebo také volně dostupné online slovníky. Z této skupiny uvádím dva příklady za všechny:

- <http://dictionary.cambridge.org/>
- <http://thefreedictionary.com/>

Testy a otázky:

Úkol 9: Co znamenají tyto zkratky, s nimiž se v anglických slovnících můžete setkat?

V =
adj. =
adv. =
abbrev. =
ff. =
lit. =
coll. =
infm. =

Podívejme se pro srovnání, jaké informace najdeme v různých slovnících pro heslo „delicate“.

<http://slovník.seznam.cz/en-cz/word/?q=delicate&id=8qbpjxDe9Dk=>

Delicate [ˈdelɪkɪt]

drobný, jemný, útlý a pěkný - prsty ap.

lahodný, jemný, delikátní chuť ap.

decentní

křehký váza ap.

choulostivý, neduživý často nemocný

křehký zdraví

Základní fráze

in a delicate condition, expecting a baby, with a baby → v pozeňnaném stavu těhotná

www.thefreedictionary.com

del·i·cate (děl·i·k·t)

adj.

1. Pleasing to the senses, especially in a subtle way: *a delicate flavor; a delicate violin passage.*
2. Exquisitely fine or dainty: *delicate china.*
3. Frail in constitution or health.
4. Easily broken or damaged: *a kite too delicate to fly.*
5. Marked by sensitivity of discrimination: *a critic's delicate perception.*
6.
 - a. Considerate of the feelings of others.
 - b. Concerned with propriety.
 - c. Squeamish or fastidious.
7. Requiring tactful treatment: *a delicate situation.*
8. Fine or soft in touch or skill: *a surgeon's delicate touch.*
9. Measuring, indicating, or responding to very small changes; precise: *a delicate set of scales.*
10. Very subtle in difference or distinction.

[Middle English *delicat* and French *délicat*, both from Latin *dēlicātus*, *pleasing*; akin to *dēlicia*, *pleasure*; see **delicious**.]

del i-cate-ly *adv.*

del i-cate-ness *n.*

Synonyms: **delicate, choice, dainty, elegant, exquisite, fine**¹

These adjectives mean appealing to refined taste: *a delicate flavor; choice exotic flowers; a dainty dish; elegant handwriting; an exquisite wine; the finest embroidery.* See Also Synonyms at [fragile](#).

The American Heritage® Dictionary of the English Language, Fourth Edition copyright ©2000 by Houghton Mifflin Company. Updated in 2009. Published by [Houghton Mifflin Company](#). All rights reserved.

delicate [ˈdɛlɪkɪt]

adj

1. exquisite, fine, or subtle in quality, character, construction, etc.
2. having a soft or fragile beauty
3. (of colour, tone, taste, etc.) pleasantly subtle, soft, or faint
4. easily damaged or injured; lacking robustness, esp in health; fragile
5. precise, skilled, or sensitive in action or operation *a delicate mechanism*
6. requiring tact and diplomacy
7. sensitive in feeling or manner; showing regard for the feelings of others
8. excessively refined; squeamish

n

(Cookery) *Archaic* a delicacy; dainty

[from Latin *dēlicātus* affording pleasure, from *dēliciae* (pl) delight, pleasure; see DELICIOUS]

delicately *adv*

delicateness *n*

[Collins English Dictionary – Complete and Unabridged](#) © HarperCollins Publishers 1991, 1994, 1998, 2000, 2003

Fronek J., Anglicko-český česko-anglický slovník, Leda, Praha 1998, ISBN 80-85927-48-9

delicate ['delɪkət] adj **1** (*fine: skin, lace, china*) jemný; (*fragile*) křehký, choulostivý; (*dainty*) vybraný; Br **food for d. palates** pochoutky pro labužníky **2** Med (*weak*) slabý, choulostivý, (*due to old age*) vetchý; (*health*) chatrný; (*~ly built*) subtilní; **have a d. constitution** mít chatrné zdraví **3** (*situation*) ošemetný, ožehavý, překerní; (*matter*) delikátní ▪ **~ly** adv jemně, citlivě

Oxford Student's Dictionary for learners using English to study other subjects. Oxford University Press 2007, ISBN 978-0-19-431747-4, str. 194.

delicate /'delɪkət/ **adj.** **1** easy to damage or break: *delicate skin · the delicate mechanisms of a watch* **2** frequently ill or hurt: *He was a delicate child and often in hospital.* **3** (used about colours, flavours, etc.) light and pleasant; not strong: *a delicate shade of pale blue* **4** needing skilful treatment and care: *Repairing this is going to be a very delicate operation.* → **delicately** **adv.**: *She stepped delicately over the broken glass.*

Dictionary of Medicine. Peter Collin Publishing Ltd, London

delicate /'delɪkət/ **adjective**

(i) easily broken or harmed; (ii) easily falling ill

- *the bones of a baby's skull are very delicate*

- *the eye is covered by a delicate membrane*

- *the surgeons carried out a delicate operation to join the severed nerves*

- *his delicate state of health means that he is not able to work long hours*

Topilová V., Anglicko-český česko-anglický lékařský slovník, Grada Publishing 1999, ISBN 80-7169-284-0

delicate [delikit] jemný, mající křehkou strukturu

Otázka k zamyšlení:

Který z uvedených příkladů slovníků považujete pro Vás osobně za nejvhodnější a proč?

Korespondenční úkol:

Zvolte si pět českých a pět anglických slov, která nedokážete sami přeložit. Poté je pomocí slovníku, který obvykle používáte, převed'te do anglického, resp. českého jazyka.

3.3 Ustálená spojení

Ustálená spojení (kolokace) jsou spojení dvou až čtyř slov, která se vyskytují běžně pohromadě. Doslovný překlad jednotlivých slov nedokáže obsáhnout význam celého spojení. Díky kolokacím vzniká čtivý text a zlepšuje se plynulost vyjadřování. Je proto užitečné si ustálených spojení v čteném či slyšeném textu všimnout a uvědomovat si rozdíly oproti češtině. Frekventovaná spojení stojí za to si poznamenat a dohledat si v dobrém slovníku, s jakými dalšími výrazy se daná slovíčka spojují. Časem si můžete spojení třídit podle některého klíčového výrazu. Abyste si kolokace zapamatovali, je vhodné si je opakovat, tvořit na ně věty.

Ukázky kolokací souvisejících s tématem zdraví:

have an illness / a disease
suffer from + more serious diseases (in more formal contexts)
catch chickenpox / a cold / a cough / flu...
develop an allergy (to sth) / arthritis / epilepsy / high blood pressure / pneumonia
contract hepatitis / HIV / meningitis
take medicine / pills / tablets
take / be on / be given antibiotics / drugs / medication / painkillers
have / undergo an operation / a transplant / therapy
have / be given acupuncture / an anaesthetic / an injection / an X-ray

Ukázka kolokací v textu:

*After **leg amputation**, rehabilitation teaches ambulation skills. It includes exercises to **improve general conditioning** and balance, to stretch the hip and knee, to strengthen all extremities, and to help patients tolerate the prosthesis. As soon as patients are **medically stable**, rehabilitation should be started to help **prevent secondary disabilities**.*

The Merck Manual of Diagnosis and Therapy, eighteenth edition, 2006,
ISBN: 0911910-18-2, str. 2755

Ukázky spojení typických pro prezentace na konferencích:

I'd like to present to you...
It is well known that...
Many studies have shown that...
First of all, I'll...
What did we find?
This slide shows...
On the other hand...
In contrast...
How does this compare with...?
I'd like to emphasize...
In conclusion...
To sum up...

Glendinning E. H., Howard R., Professional English in Use. Medicine.
Cambridge University Press, 2007, ISBN 978-0-521-68201-5, str. 59

Další ukázky překladu užitečných výrazů z češtiny do angličtiny:

a tak dále – and so on, and so forth
a tak podobně – and the like
absolvovat zkoušku – pass an examination
aby – in order for; in order that; in order to
avšak, přesto, přece – however, still, yet, nevertheless
bez ohledu na – apart from; without consideration to
bez zacházení do detailů – without going into details; without going into particulars
bod obratu – turning point
brát v úvahu – take into account; take into consideration

být běžný – be common
 být k dispozici – be available
 být obeznámen (s čím) – be familiar (with)
 být ovlivněn (čím) – be affected (by)
 být podporován – enjoy a support
 být prokázáný – be proved
 být přijat – gain acceptance
 být schopen – be capable of
 být si jist – be certain of
 být uveden do provozu – come into operation; come into play
 dále, potom – further, next, then
 dát do pořádku – set in order
 dávat smysl – make sense
 do určité míry – to a certain degree (extent), to some degree (extent)
 dosáhnout cíle – achieve an aim; reach an aim
 dosáhnout úspěchu – achieve a success
 dosáhnout, dospět k výsledku – achieve a result
 dospět k dohodě – arrive at an agreement
 dospět k rozhodnutí – arrive at a decision; come to a decision
 dospět k závěru – arrive at a conclusion; come to a conclusion; draw a conclusion
 dotýčný – in question
 formulace problému – statement of a problem
 hledisko – point of view
 hrát roli – play a part; play a role
 jak je uvedeno výše – as given above; as mentioned above; as stated above
 je zřejmé – it is obvious
 jenom, pouze – but, just, only, merely
 jestliže – given (that)
 jinak (v opačném případě) – otherwise
 jinými slovy – in other words, to put it another way; that is to say
 jistě, bezpochyby – no doubt, of course, to be sure, beyond doubt
 klást podmínky – make conditions
 kompenzovat (co) – compensate for
 konat se – take place
 kromě čeho; nadto – in addition to
 lze se domnívat – presumably
 místo čeho – instead of
 mít na paměti – have in mind; have in view
 mít tendenci (k čemu) – be inclined (to)
 mít vliv (na) – have an influence (up)on
 mít význam, být důležitý – be of concern
 mít za cíl – be aimed at
 mluvit k věci – keep to the point
 možná, asi, snad – maybe, possibly, perhaps
 mylně považovat za – mistake for
 na druhé straně – on the other hand, on the contrary
 na jedné straně – on one hand
 na jednotku – per unit
 na rozdíl od – as contrasted with; in contrast to

na základě (čeho) – in terms of; on the basis of
 nakonec – after all
 naopak – conversely, on the contrary
 například – for example; for instance
 následujícím způsobem – in the following fashion; in the following manner;
 in the following way
 navíc, kromě toho – besides, furthermore, in addition
 nedosažitelný – out of reach
 nepochybně – no doubt
 nezdařit se, vyjít na prázdno – come to nothing
 o čemž svědčí – as evidenced by
 občas – now and again; now and then
 obecně – generally (speaking), in general
 objasnit – make clear; shed light (up)on
 objevit se – make appearance
 obsah – table of contents
 odlišný od; jiný než – different from
 opatřit (čím) – provide (with)
 podle, v souladu s – according to
 podrobit zkoušce – put on trial
 pohybovat se v rozmezí od... do... - range from... to...
 pojednávat o – deal with
 pokračovat – carry on
 pokud jde o – as concerns; as far as... is concerned; as far as... concerns; in
 reference to; in regard to; in respect to; with respect to
 pokusit se – make attempt
 porovnat – draw a comparison; make comparison
 poskytnout pomoc – grant aid; lend assistance
 postupovat; dělat pokroky – make progress
 posuzovat podle – judge from
 poutat pozornost – encourage attention
 používaný – in use
 pravděpodobně, asi, zřejmě – probably
 pro tento účel – to this effect; to this goal; to this purpose
 proto, tedy, v důsledku toho – as a consequence, as a result, consequently,
 hence, so, therefore, thus; it is why
 provést experiment – conduct an experiment; make an experiment; run an
 experiment
 provést korekci na – make corrections for
 provést měření – make measurements
 před stanoveným termínem – ahead of schedule, ahead of time
 předem – in advance
 především – first, at first, first of all, in the first place; in particular
 předložit – bring forward; put forward
 předložit nabídku – make an offer
 předposlední – next to the last
 předsedat – take the chair
 přejít od... k... - proceed from... to...
 přesahovat rámec (čeho) – be beyond the scope (of)

přesněji řečeno – more properly, to be more accurate (specific, precise, exact)
 přestat se používat – come into disuse
 přesvědčit se – make certain
 příležitostně – on occasions
 přistoupit k řešení problému – accept a challenge
 působit na – influence on
 realizovat; uskutečnit – put into effect; put into execution; put into practice
 rozhodnout se – adopt a decision
 rozlišovat – draw a distinction
 rozmanitost (čeho) – variety (of)
 rozmístění; uspořádání – lay out
 řešit problém – tackle a problem
 řešit situaci – handle a situation
 s ohledem na – in consideration of; with provision for; with reference to
 sestávat z – consist of
 sestavit – make up
 setrvat na názoru – stand to an opinion
 seznámit se s – get acquainted with
 skutečně – in fact, indeed, in reality, in effect
 sledovaný cíl – the aim in view
 snažit se – make effort(s)
 současný – up to date
 souhrnně, celkově – to sum up, to summarize
 souviset s, týkat se – be related to
 splnit podmínky – fulfil conditions
 spočívat v – consist in
 spolu s, dohromady s – along with
 správně řečeno – properly speaking
 stanovit mez – set a limit
 stanovit úkol – set a task
 stát se středem pozornosti – come into the limelight
 stručně – briefly, in brief, in short, strictly (speaking), in a few words
 střídavě – in turns
 svědčit – bear evidence
 totéž platí pro – the same is true for; the same is valid for
 účastnit se (čeho) – be involved (in); have a part (in); take part (in)
 udělat chybu – make an error
 udržovat styk s – keep in touch with
 uskutečnit, provést – bring into being; carry out
 uspořádat konferenci – hold a conference
 uvažovaný; posuzovaný – in view; under consideration
 uvést do chodu – put into operation; set into action; set into operation
 uvést do pohybu – set into motion
 uzavřít dohodu – come to an agreement
 v důsledku, následkem (čeho) – as a consequence (of), as a result of; due to; in consequence of
 v každém případě – in any case
 v nepořádku – out of order

v porovnání s – as compared with; compared to; compared with; in comparison to; in comparison with
 v průběhu (čeho) – in the course (of); over a period (of)
 v případě – in case
 v případě potřeby – if required
 v rozmezí čeho – within the limits
 v souladu s; ve shodě s – in agreement with
 v této spojitosti – in this context
 v žádném případě – by no means
 ve spojitosti s – in connection with
 ve všech směrech – at all points
 vejít v platnost – come into effect
 věnovat pozornost (čemu) – pay attention (to); pay regard (to)
 vést diskusi – hold a discussion
 vést k – result in
 vést záznamy – keep a record
 všeobecně řečeno – generally speaking
 vše až na – all but
 vyhovět potřebám – meet the needs; meet the requirements; meet the demands
 vyloučený – out of question
 vyměňovat si zkušenosti – share the experience
 vyřešit otázku – settle a matter
 vystavit (čemu) – expose (to)
 vysvětlit (co) – give insight into
 využít (čeho) – take advantage (of)
 vzniknout z – arise from; result from
 vzniknout, uskutečnit se – come into existence
 zastaralý – out of date
 za daných okolností – under given circumstances
 za daných podmínek – under given conditions
 za tohoto předpokladu – on this assumption
 za účelem (čeho) – for the purpose of
 z hlediska – from the point of view
 z toho vyplývá – that implies
 z tohoto důvodu – on this account
 z určitých důvodů – for some reasons
 z výše uvedených důvodů – for reasons given above
 za den – per day
 za druhé – secondly
 za hodinu – per hour
 za měsíc – per month
 za prvé – firstly
 zabývat se problémem – go into a problem
 začít se používat – come into use
 zacházet do podrobností – enter into details; go into details; go into particulars
 záměrně – on purpose
 zastávat názor, držet se názoru – adhere to an opinion; hold an opinion
 zastavit se, dospět do klidové polohy – come to a rest; come to a standstill

závěrem – in summary
záviset na – depending (up)on
zdůrazňovat (co) – lay emphasis (on); lay weight (on); lay stress (on)
zjistit – find out
zřejmě, jak je vidět – apparently
zvážíme-li všechny faktory – all things considered
zvláště, konkrétně – particularly
žádat o – call for

Korespondenční úkol:

Vyberte z Vaší specializace 20 kolokací a přeložte je. Použijte vhodný slovník.

Shrnutí kapitoly

V této kapitole jste se dozvěděli, jak se nejčastěji v angličtině tvoří a odvozuji slova. Procvičili jste si práci se slovníkem a seznámili se s příklady ustálených spojení.

Další doporučené zdroje k této kapitole:

- Betáková L., Cihelková J., Hofrajt I., Neubauerová J., Píšová E., Kozlová J., FOCUS ON TEXT. Soubor čtecích a poslechových textů s klíčem pro státní závěrečnou část maturitní zkoušky z angličtiny. Plzeň : Fraus, 2003, ISBN 80-7238-108-3
- Dictionary of Medicine [elektronický zdroj], Praha : Lingea, 2002
- Gogelová H., Angličtina pro fyzioterapeuty, Praha : Grada Publishing, 2011, ISBN 978-80-247-3531-3
- Grussendorf M., English for Presentations, Plzeň : Fraus, 2008, ISBN 978-80-7238-611-6
- Gude K., New Fast Class for First Certificate. Oxford : Oxford University Press, 2010, ISBN 978-0-19-4829007
- Janata P., Překládáme do angličtiny. Příručka pro překladatele odborných textů. Plzeň : Fraus, 1999, ISBN 80-7238-052-4
- McCarter S., Medicine 1. Student's Book, Oxford : Oxford University Press 2009, ISBN 978-0-19-402300-9
- McCarter S., Medicine 2. Student's Book, Oxford : Oxford University Press 2010, ISBN 978-0-19-456956-9
- Oxford Student's Dictionary for learners using English to study other subjects. Oxford : Oxford University Press 2007, ISBN 978-0-19-431747-4
- Štěpánek L., de Haaff J. a kol., Academic English – Akademická angličtina. Průvodce anglickým jazykem pro studenty, akademiky a vědce. Praha : Grada, 2011, ISBN 978-80-247-3577-1
- Topilová V., Anglicko-český česko-anglický lékařský slovník, Praha : Grada Publishing 1999, ISBN 80-7169-284-0

- <http://www.helpforenglish.cz/article/2006072366-human-body?crumb=slovni-zasoba%2Fokruhy-slovni-zasoby%2Ftematicke-okruhy>

4 GRAMATIKA

V této kapitole se dozvíte:

- zopakujete si pravidla tvoření a užití základních anglických časů
- procvičíte si pasivum, modální slovesa, užití infinitivu a gerundia
- pravidlo SVOMPT anglického slovosledu a pravidla vedlejších vět vztažných

Klíčová slova této kapitoly:

přítomný čas prostý a průběhový, minulý čas prostý a průběhový, předpřítomný čas prostý a průběhový, předminulý čas prostý a průběhový, budoucí čas, trpný rod (pasivum), modální (způsobová) slovesa, infinitiv, gerundium, slovosled, SVOMPT, vztažné věty

Čas potřebný k prostudování učiva kapitoly: 10 hodin

Otázka k zamyšlení

Prolistujte si libovolnou učebnici angličtiny a soustřeďte se na gramatiku v ní obsaženou. Pak zodpovězte následující otázky:

- Kolik gramatických pravidel z této učebnice používáte a při tom si neuvědomujete, že takové pravidlo existuje?
- Kolik gramatických pravidel z této učebnice používáte a při tom jste samotné pravidlo už zapomněl/a?
- Kolik gramatických pravidel z této učebnice používáte nesprávně a při tom jste se toto pravidlo už snažili naučit?
- Kolik gramatických pravidel z této učebnice používáte nesprávně a vůbec jste netušili, že toto pravidlo existuje?
- Jakou učebnici jste pro svou analýzu použili?

4.1 Anglická slovesa a přehled základních anglických časů

Angličtina rozlišuje podle funkce ve větě slovesa pomocná, způsobová (modální) a významová. Další možností je dělení významových sloves na pravidelná a nepravidelná, která se odlišují tvořením minulého času a příčestí minulého. Pravidelná slovesa v minulém čase pro všechny osoby a číslo jednotné i množné a u minulého příčestí (participium, slouží např. pro tvoření trpného rodu) přibírají koncovku –(e)d (finish – finished, play – played). Slovesa nepravidelná mají pro minulý čas a minulé příčestí tvary, které se musíme naučit zpaměti (see – saw – seen, know – knew – known).

Pomocná slovesa kromě svého významu obsahového slouží k tvoření různých slovesných tvarů (časy, rody, způsoby) od významových sloves. Do skupiny pomocných sloves náleží slovesa:

- to be (být)
- to have (mít)
- to do (dělat)
- will (budoucí čas ve vazbě s infinitivem významového slovesa)

Sloveso to be se jako pomocné sloveso užívá ve všech průběhových časech, v trpných rodech a tvoří se jím gerundium, přechodníky a infinitivy. Sloveso to have jako pomocné sloveso tvoří předpřítomné, předminulé a předbudoucí časy, minulé infinitivy a předpřítomná přičestí. Have to je take opisným tvarem modálního slovesa must. Sloveso to have jako významové sloveso má význam “mít” a netvoří v něm průběhový čas. Používá se take ve vazbách vyjadřujících činnost, a pak se užívá i v průběhovém tvaru (I am having breakfast. Právě snídám.). Vyjadřuje take jednorázový a ukončený děj (have a rest, have a bath...) a v těchto vazbách pak nemá u sebe “got”. Have ve vazbě “have something done” vyjadřuje dát si něco udělat (I will have my car repaired.) a používá se take ve významu dát si něco k jídlu/pítí (I had a drink with her.).

Sloveso to do se používá k tvoření otázek a záporů významových sloves v přítomném i minulém čase prostém, k tvoření záporného rozkazu a zdůraznění rozkazu. Jestliže předchází ve větě významovému slovesu, zdůrazňuje jeho význam. V určitých typech vět (tázací dovětky, vyjádření také ano/ne, vyjádření údivu) nahrazuje významové sloveso.

Slovesa shall/should mají stejný tvar ve všech osobách. Shall se v 1. osobě jednotného i množného čísla používá k tvoření budoucího času, avšak často se nahrazuje tvarem will. Shall má také význam “mít něco udělat”, tedy vnitřní povinnost mluvčího (Shall I help you?); should je podmiňovací způsob (You should take this way. Měl bys jít touto cestou.). Ve vazbě s minulým infinitivem vyjadřuje should často zklamání (You should have brought your sister. Měla jsi přivést svou sestru.). Should lze nahradit tvarem “ought to”.

Slovesa will/would mají stejný tvar ve všech osobách. Will tvoří spolu s infinitivem přítomným, minulým nebo průběhovým významového slovesa budoucí časy. Would tvoří s infinitivy významových sloves podmiňovací způsoby. Will/would také vyjadřují zdvořilostní otázky a oslovení, která mají formu žádosti nebo přání (Will you open the window? Otevřete, prosím, okno?). Would může take vyjadřovat opakování děje v minulosti (I would go to the mountains very often. Chodíval jsem na hory velmi často.).

V angličtině rozlišujeme tak jako v češtině děje přítomné, minulé a budoucí, v rámci nich jsou však mezi oběma jazyky velké rozdíly. Anglické časy se dělí na základní (čas přítomný, minulý, budoucí) a perfektní (předpřítomný, předminulý, předbudoucí), u každého z nich je možná forma prostého i průběhového času.

4.1.2 Přítomný čas prostý a průběhový

V přítomném čase prostém přibírají významová slovesa ve 3. osobě jednotného čísla koncovku –s, slovesa pomocná se časují nepravidelně (to be: I am, you are, he / she / it is, we are, you are, they are; to have: I have, you have, he / she / it has, we have, you have, they have; to do: I do, you do, he / she / it does, we do, you do, they do). Pokud je významové sloveso zakončeno na [s], [z], [ʃ], [ʒ], [tʃ], [dʒ], objevuje se ve 3. osobě jednotného čísla koncovka –es (finish – he finishes, pass – he passes). U sloves končících na –y dochází ke změkčení na –ies tehdy, pokud –y předchází souhláska (dry – dries, ALE play – plays). Slovesa go a do přibírají koncovku –es (goes, does). Otázka se u významových sloves tvoří

s pomocným slovesem to do (Do you like music?), u ostatních skupin sloves převrácením slovosledu, tj. v otázce je na prvním místě sloveso a na druhém podmět (Are you at home? Can you play the piano?). Podobně zápor u slovesa to be a u způsobových sloves se tvoří přidáním zápornky not (I am not at home. I cannot play the piano.), zatímco u významových sloves se zápor tvoří pomocí to do a významového slovesa v infinitivu (We don't like listening to the radio. He doesn't get up early.).

Přítomný čas prostý používáme:

- pro děje, které se obvykle nebo pravidelně opakují a bývá spojen s výrazy jako often, usually, always, every day, every weekend...
- pro tvrzení, která jsou obecně pravdivá (Vegetarians don't like meat.)
- situace v současnosti, které trvají delší dobu (She lives in Prague.)
- prohlášení, pozorování (I hope so.)
- instrukce (First you take the pulse.)
- budoucí děje dané jízdním řádem, plánem apod. (The train to Vienna departs at 9:18 a.m.)

Přítomný čas průběhový se tvoří pomocí přítomného času slovesa to be a přítomného příčestí (končící na -ing) významového slovesa. Otázka a zápor se tvoří jako u slovesa to be, ke kterému se opět přidává přítomné příčestí významového slovesa (Are you listening to the radio? He isn't listening at the moment.).

Přítomný čas průběhový se používá:

- pro děj, který probíhá právě v okamžiku promluvy (She's doing the washing up at the moment.)
- dočasnou činnost nebo děj, který nemusí probíhat v okamžiku promluvy (Pam is looking for a new job.)
- časté opakování děje v přítomnosti s citovým zabarvením – vyjadřujeme tak překvapení, nespokojenost, zlost, rozmrzelost (The parents are always telling me what to do. She's always coming late.)
- bezprostřední budoucnost, plánovaná činnost (I'm taking the exam on Friday.)

Některá slovesa se běžně nepoužívají v průběhovém tvaru, patří mezi ně:

- slovesa vyjadřující duševní procesy (think, believe, understand, know, suppose, remember, imagine, mean, forget, realize, recognize)
- slovesa vyjadřující citové vztahy (like, dislike, love, hate, want, wish)
- slovesa smyslového vnímání (see, hear, feel, taste, smell)
- další slovesa (possess, own, belong to, owe, include, seem, be, need...)

Zároveň mohou některá slovesa ze skupin uvedených výše mít více významů a je tedy možné je použít i v průběhovém tvaru. Srovnejte:

Do you see what I mean? She is seeing us on Saturday.
I have a brother. They are having lunch.

Testy a otázky:

Úkol 10: Ptejte se na podtržené výrazy - tvořte doplňovací otázky.

My friend goes for a long walk in the forest every day.

Some parents read to their children at bedtime.

My husband works hard to support our family.

My brother studies medicine.

They often watch ice-hockey championships on TV.

All of my colleagues like various types of music.

Úkol 11: Dejte slovesa v závorkách do přítomného času prostého nebo průběhového.

I _____ (think) all children _____ (love) ice cream.

What time _____ the bus _____ (leave)?

Could you turn the radio down? I _____ (try) to concentrate.

Giovanni _____ (come) from Venice, Italy.

I _____ (go) swimming on Fridays.

Her grandfather _____ always _____ (worry) about the weather.

Look at the photo – Bill _____ (smile) but Tim _____ (look) a little bit confused.

_____ you _____ (believe) the horoscopes in the magazines?

Úkol 12: Doplňte slovesa v přítomném čase prostém nebo průběhovém.

be / expect / look / think / weigh

I _____ my first baby in May.

Having lost her job, my friend _____ very depressed.

Well, it _____ alright to me.

The product _____ only 2 pounds and is available by mail order.

I _____ you are thirsty.

You _____ one risk against another so you should think clearly.

4.1.3 Minulý čas prostý a průběhový

U pravidelných sloves se minulý čas prostý tvoří přidáním koncovky –ed k základnímu tvaru slovesa ve všech osobách a číslech; nepravidelná slovesa mají zvláštní tvar pro minulý čas (see – saw, know – knew atd.). Pomocná slovesa se časují to be: I was, you were, he / she / it was, we were, you were, they were; to have: I had, you had, he / she / it had, we had, you had, they had; to do: I did, you did, he / she / it did, we did, you did, they did.

Otázka se u slovesa to be tvoří inverzí, tj. obrácením pořadí podmět – sloveso, stejně jako je tomu v přítomném čase (Were you tired

yesterday?). U zbývajících skupin sloves se otázka tvoří pomocným slovesem to do v minulém čase (tvar did) a infinitivem významového slovesa (What did you do at the weekend? Did you see Michael on Sunday?). V otázkách na podmět se pomocné sloveso to do nepoužívá (Who answered the question? What began a few minutes ago?).

Zápor se od slovesa to be tvoří připojením zápornky not (I wasn't at work last week.). U dalších skupin sloves se tvoří pomocným slovesem to do v minulém čase a infinitivem významového slovesa (We did not come yesterday).

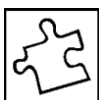
Minulý čas prostý se používá:

- pro ukončený děj v minulosti, který nemá žádný vztah k přítomnosti, přitom je vždy vyjádřeno, kdy se v minulosti děj odehrál (Last summer we visited Paris.).
- obvyklý nebo pravidelný děj opakující se v minulosti (I played tennis twice a week.).

Minulý čas průběhový se tvoří pomocí minulého času slovesa to be a -ing formy (příčestí přítomného) významového slovesa (I was going, you were going...). Otázka a zápor se tvoří od minulého času slovesa to be, ke kterému je připojeno opět příčestí přítomné významového slovesa (Were you watching TV at 8 p.m.?).

Minulý čas průběhový se používá:

- pro přechodný děj, který probíhal po nějakou dobu v minulosti (It was raining all day yesterday.)
- pro děj, který tvoří pozadí hlavního děje věty (The accident happened when I was driving home.)
- pro dva děje, které probíhají v minulosti současně (While the mother was ironing, the children were playing in the garden.)
- pro opakovaný děj v minulosti (She was always crying when she was young.)
- pro zdvořilou žádost (I was wondering if you could close the window.)

Testy a otázky:

Úkol 13: Ptejte se na podtržené výrazy - tvořte doplňovací otázky.

I went on a trip to Vienna with my classmates last week.

She saw Kate's daughter playing the flute.

He handed his driving licence over to the police officer.

We found a lot of strange messages on our answering machine.

My friend decided to surprise his wife with a special diner.

Úkol 14: Dejte sloveso v závorce do minulého času prostého či průběhového.

Mr Green _____ (watch) TV when his wife _____ (call) from her office.

I _____ (tear) a muscle in my hand while I _____ (play) tennis.

They _____ (meet) when they _____ (hike) in the mountains in Austria.

He _____ (lose) his mobile phone when he _____ walking his dog.

While we _____ (look) after our grandma, she _____ (slip) off in the bathroom.

They _____ (sit) on a bus in Bulgaria when they _____ (drive) into a rainstorm.

Úkol 15: Dejte sloveso v závorce do minulého času prostého nebo minulého. V případě potřeby změňte postavení osobního zájmena.

1 I _____ (see) Marry in town yesterday, but she _____ (not / see) me. She _____ (look) the other way.

2 I _____ (meet) John and Grace at the airport a few weeks ago. They _____ (go) to Rome and I _____ (go) to Berlin. We _____ (have) a chat while we _____ (wait) for our flights.

3 What _____ (do) you at this time yesterday? – I was asleep.

4 _____ (go) you out last night? – No, I was too tired.

5 How fast _____ (drive) you when the accident _____ (happen)?

6 Tim _____ (take) a photograph of Jo while she _____ (not / look).

7 I haven't seen Kate for ages. When I last _____ (see) her, she _____ (try) to find a job.

8 When I was young, I _____ (want) to be an actress.

9 Last night I _____ (drop) a plate when I _____ (do) the washing up. Fortunately it _____ (not / break).

10 He was in a difficult position. He _____ (not / know) what to do.

4.1.4 Předpřítomný čas prostý a průběhový

Předpřítomný čas prostý se tvoří přítomným časem slovesa to have a minulým přičestím (třetí tvar) významového slovesa (I have gone, you have gone...). Tvary minulého přičestí pomocných sloves zní: to be – been; to have – had; to do – done. Pravidelná slovesa mají minulé přičestí shodné s tvarem minulého času prostého, přibírají tedy koncovku –ed. Nepravidelná slovesa mají pro minulé přičestí zvláštní tvary.

Otázka se tvoří převrácením slovosledu u pomocného slovesa have a podmětu, zápor přibírá zápornku not (Have you been to Scotland? We haven't finished the newspapers yet.).

Předpřítomný čas prostý se používá:

- pro minulý děj, který se odehrál v blíže neurčené době v minulosti a stále zasahuje do přítomnosti, často se přitom používají příslovce just, recently, already, yet, still (Recently they have bought a new car. I haven't passed the exam yet.)

- pro děj, který v minulosti začal a stále trvá, často se používají spojení jako ever, never, before, today, this morning, just, since, for (I have never been to Scotland. She has lived in Italy since 1999.)

Předpřítomný čas průběhový se tvoří předpřítomným časem slovesa to be a –ing formou významového slovesa (I have been working). Otázka se tvoří inverzí (How long have you been doing your homework?), zápor pak přidáním zápornky not za sloveso have (I haven't been doing anything today.)

Předpřítomný čas průběhový se používá:

- pro děj, který probíhal po určitou dobu v minulosti, trvá v přítomnosti a zřejmě bude pokračovat i v budoucnu, často se užívají předložky for, since (I have been living in Ostrava for 20 years.)
- pro děj, který probíhal po určitou dobu v minulosti a před krátkou dobou / právě teď skončil (I have been working all evening.)
- pro vyjádření citového zabarvení – údivu, výčitky, netrpělivosti (I've been waiting for you for an hour.)
- vyvození závěru (Her eyes are red. She has been crying.)

Testy a otázky:

Úkol 16: Dejte slovesa v závorce do předpřítomné času prostého nebo minulého času prostého.

- 1 She _____ up a lot since I last _____ her. (GROW, SEE)
- 2 A week _____ by since we _____ from Birmingham. (GO, RETURN)
- 3 They _____ a full night's sleep since their baby _____ born. (NOT HAVE, BE)
- 4 Our music _____ a long way since we _____ playing together. (COME, START)
- 5 It's the first time I _____ this miserable since I _____ here. (FEEL, COME)
- 6 I _____ a single letter from Carolina since she _____. (NOT RECEIVE, LEAVE)
- 7 We _____ horror fans since we _____ kids. (BE, BE)
- 8 Not a month _____ by since she _____ up with Chris. (PASS, BREAK)

4.1.5 Předminulý čas prostý a průběhový

Předminulý prostý čas se tvoří minulým časem slovesa to have a minulým přičestím významového slovesa (I had come, you had come, he / she / it had come, we had come, you had come, they had come). Stažený tvar je pak 'd (=had). Otázka se tvoří inverzí (Had you had lunch before you came here?). Zápor se tvoří připojením not za sloveso had a po něm následuje minulé přičestí významového slovesa (We hadn't seen anything before you arrived.). I zde existuje stažený tvar hadn't (=had not).

Předminulý čas prostý se používá:

- pro minulý děj, který skončil před začátkem jiného minulého děje, přičemž ta událost, která proběhla dříve, je vyjádřena časem

předminulým, událost pozdější časem minulým. Často se používají spojky when, before, after (After I had come back home, I turned the radio on.).

- pro minulý stav v dané minulosti (She went to France when she had learned enough French.).

Předminulý čas průběhový tvoříme pomocí předminulého času slovesa to be a přítomného příčestí významového slovesa (I had been learning, you had been learning, he / she / it had been learning, we had been learning, you had been learning, they had been learning). Otázka se tvoří opět inverzí (Had you been watching TV before you went to bed?) a zápor se tvoří přidáním záporky not za pomocné sloveso had (I hadn't been waiting long before Liz arrived.).

Předminulý čas průběhový se používá:

- pro děj, který probíhal do určité doby v minulosti (She had been living in Italy for six years before she visited Venice for the first time.).
- pro vyvození závěru (Her eyes were red. She had been crying.).

Testy a otázky:

Úkol 17: Dejte slovesa v závorkách do předminulého času prostého.

After they _____ (travel) for several days and stayed the night at several places, they finally reached the mountains.

It started to rain and we _____ (forget) to take an umbrella with us.

She was surprised that we _____ (never hear) of her book.

Some evenings, after I _____ (do) my homework, I would go for a walk with my father.

After he _____ (finish) the text, he wondered what to do next.

Úkol 18: Vyberte vhodnější možnost – předminulý čas prostý nebo průběhový.

As soon as I _____ (step) on a down escalator, I changed my mind and wanted to go back.

After the teacher _____ (lecture) for ten minutes, a student raised her hand to ask a question.

The students performed a song that they _____ (work) on for weeks.

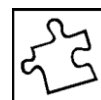
As soon as we _____ (settle) in our hotel room, we went out to have dinner.

When we _____ (discuss) all options, it was time to start working.

There was still one student in the class after the others _____ (go).

4.1.6 Budoucí čas

Budoucí čas prostý se tvoří pomocným slovesem will a přítomným infinitivem významového slovesa bez to (I will work, you will work, he / she / it will work, we will work, you will work, they will work). Stažený tvar je 'll = will. Dříve se v 1. osobě jednotného i množného čísla používalo jako pomocné sloveso shall (I shall work), což dnes působí velmi formálně.

Otázka se tvoří inverzí (Will you be here next time?). Spojení will you a dějového slovesa má funkci žádosti nebo příkazu, ne otázky (Will you close the window, please? Zavřete, prosím, to okno?). Zápor se tvoří připojením not za pomocné sloveso (They will not speak to you.), v hovorovém jazyce se používá stažený tvar won't = will not.

Budoucí čas prostý se používá:

- pro budoucí děj, předpověď do budoucnosti (We will see us next week.)
- pro spontánní rozhodnutí (I'll tell her.)
- pro vyjádření domněnky (He will understand it.)
- pro vyjádření naděje a očekávání (I hope he will join us again.)
- pro záměr, slib (I will send you a message.)
- pro vyjádření žádosti (Will you help me, please?)
- pro pozvání (Will you have lunch with me on Monday?)
- pro vyjádření hrozby (You will regret it.)

Budoucnost můžeme vyjádřit také dalšími způsoby. Pokud se jedná o budoucí plány, můžeme použít přítomný průběhový čas nebo také vazbu be going to. Tato vazba se pojí s infinitivem významového slovesa (I am going to study, you are going to study, he / she / it is going to study, we are going to study, you are going to study, they are going to study). Otázka a zápor se tvoří v tomto případě stejně jako u slovesa to be, za něj se přidá going to a infinitiv slovesa (Are you going to buy it?).

Vazba be going to se používá:

- pro děj, který vyplývá ze současnosti – předpověď (Look out. It's going to rain.)
- pro naplánované činnosti, úmysl do budoucnosti, přičemž rozhodnutí padlo před okamžikem promluvy (We are going to spend the weekend in the mountains.).

Testy a otázky:

Úkol 19: Zvolte will / going to.

I can't get on the Net. Now what **will I / am I going to** do tonight?

My uncle has been a widower for a couple of years, and he **will / is going to** remarry soon.

I don't think he **will / is going to** win this year. He is out of form.

Will you / Are you going to visit me when you are in Dublin next time?

Be careful! **You will / You are going to** drop the glasses!

My brother **will / is going to** study medicine at Oxford next year.

I think **I will / I am going to** have something to drink.

I promise **I'll / I'm going to** return the books on time next month.

Úkol 20: Zvolte do vět vhodný čas.

They _____ (move) to Budapest last year.

She _____ (be) in Rome for at least three years now.

My grandpa _____ (come) from Germany and has a slight German accent.

This is the third time we _____ (be) to Paris.

Sheila _____ (translate) at the moment. Please don't disturb her.

I'd better not wait any longer. I think he _____ (forget) about it.

4.2 Pasivum

Trpný rod (pasivum) se tvoří příslušným časem slovesa to be a minulým přičestím významového slovesa (The book is written in Czech and German. The book was written in Czech and German. The book will be written in Czech and German.).

Pasivum používáme, pokud chceme začít větu předmětem, původce děje pak vyjadřujeme předložkou by (The device was invented by my grandfather.). Původce děje nemusí být ve větě vyjádřen (Her car was stolen.). Pasivum je velmi frekventované v úředním a obecně formálním stylu (Guests are requested to follow the instructions.).

Testy a otázky:

Úkol 21: Vyberte správnou možnost.

- 1 We _____ by his victory.
A surprised B were surprised
- 2 His CD will _____ soon.
A be released B release
- 3 She _____ a great present for her birthday.
A gave B was given
- 4 Our colleague _____ out of five candidates.
A was chose B was chosen
- 5 Prizes will _____ to the first three pairs.
A be giving B be given
- 6 The article _____ by Ms Smith.
A was written B was writing
- 7 They _____ to leave the office immediately.
A told B were told
- 8 Can't you see the lift _____ ?
A is repairing B is being repaired

Úkol 22: Převeďte věty z rodu činného do trpného.

They make cheese in the neighbourhood.

In that company they write all documents in English and German.

She hasn't finished the story yet.

They will build a new hotel.

You must leave your papers in the hospital safe.

You should give her a new chance.

They had prepared everything by the time Cindy arrived.

Pro účely práce s odbornými texty je třeba připomenout, že angličtina používá trpný rod častěji než čeština. Přesto není dobré v odborných textech trpný rod užívat za každou cenu. Rozhodně patří do části odborných článků týkající se metodologie, naopak v úvodu článku je vhodný již méně.

4.3 Modální slovesa

Patří mezi ně slovesa can, must, may. K jejich společným vlastnostem patří:

- Ve všech osobách mají stejný tvar bez koncovky.
- Otázka se tvoří inverzí bez pomocného do.
- Nemají infinitiv, v infinitivu je třeba použít opisný tvar.
- Nestojí ve větě samostatně, následuje po nich významové sloveso ve tvaru infinitivu bez to.

Sloveso can znamená:

- a) umět, být schopen
- b) moci, mít možnost

Opisný tvar je be able to (He can make dinner. = He is able to make dinner.). Can se pojí se slovesy smyslového vnímání (We can see him. Vidíme ho. Can you hear it? Slyšíš to?). Can má minulý tvar could, který je zároveň i podmiňovacím způsobem. Otázky s can/could vyjadřují také zdvořilou žádost, přitom could je zdvořilejší než can (Can I borrow your pen? Could you open the door?).

Can a could je možné použít s různými infinitivy k vyjádření přítomnosti, budoucnosti nebo minulosti. Sloveso can v záporu vyjadřuje “určitě ne” (He can’t be at home. Určitě není doma. They can’t have stolen the money. Přece nemohli ukrást ty peníze.). Budoucí čas lze vytvořit pouze opisným tvarem (We will be able to call you. Budeme ti moci zavolat.).

Sloveso must znamená muset, opisný tvar je have to. Zápor “já nemusím” zní I needn’t, I need not, I don’t need, I don’t have to a I haven’t to. Sloveso must vyjadřuje subjektivní nutnost, zatímco opis have to vyjadřuje objektivní nutnost (I must get up early tomorrow because I have a lot of work. Musím vstávat zítra brzy, protože mám hodně práce. X I have to get up early tomorrow because my train leaves at 7. Musím zítra vstávat brzy, protože můj vlak odjíždí v 7 hod.). Budoucí i minulý čas lze vyjádřit pouze opisem (He had to read the book. Musel přečíst tu knihu.). Must vyjadřuje také “určitě ano” (He must know her. Určitě ji zná. They must have gone. Určitě už odešli.).

Sloveso may znamená:

- a) smět
- b) možná, že; asi; snad

Ve smyslu smět se v mluvené angličtině často nahrazuje slovesem can (May I borrow your umbrella? Mohu si vypůjčit tvůj deštník?), may je však formálnější a zdvořilejší. Ve smyslu smět má opisný tvar be allowed to, který se používá v budoucím i minulém čase a v dalších tvarech, kde nelze užít may. To má jen přítomný čas a tvar might je tvar podmiňovacího způsobu. Zápor „já nesmím“ zní I mustn't, I must not (She mustn't come late. Nesmí přijít pozdě. They'll be allowed to read it. Budou si to smět přečíst.). Might s minulým infinitivem může vyjadřovat výčitku (You might have come sooner. Taky jsi mohl přijít dříve.).

Testy a otázky:

Úkol 23: Vyberte vhodné modální sloveso.

I'm sorry, but I **can't** / **must** / **mustn't** possibly go to the conference tomorrow.

I'm absolutely sure! It **can't have** / **could have** / **must have** been this way.

Where are Susan and Charlie? It's 7:50 so they **can't** / **must** / **mustn't** be at school. Classes start at 8.

I **can** / **can't** / **must** get my laptop to save this file.

Who **can** / **can't** / **must** say he has never broken a speed limit?

She **can't have** / **couldn't have** / **must have** done it herself. It's too complicated.

You **can't have** / **may have** / **must have** done very well to get an A+.

Úkol 24: Přeložte.

1. Ona uměla dobře anglicky.
2. Budeš nás smět zítra navštívit?
3. Nemohl se vůbec soustředit.
4. Nemuseli jsme na něho čekat.
5. Směl bys tam jít se mnou?
6. Nebude moci pro vás nic udělat.
7. On určitě odjel.
8. Alice teď asi spí.
9. Mohl by ti přijet naproti na letiště?
10. Určitě se na tebe už těší.

Úkol 25: Převeďte věty do minulého času. Použijte opisy modálních sloves.

I can't understand what he is saying.

We mustn't eat at McDonald's during the business trip.

She can't afford to buy a new car.

I can imagine why he was so nervous about the examination.

May I look at it?

We must do a presentation on the nervous system.

4.4 Infinitiv a gerundium

V angličtině existují tyto infinitivy:

	<i>rod činný</i>	<i>rod trpný</i>
přítomný prostý	to give	to be given
přítomný průběhový	to be giving	netvoří
minulý prostý	to have given	to have been given
minulý průběhový	to have been giving	netvoří

Infinitiv má před sebou v angličtině částici to, ale v některých případech se tato částice vynechává – viz kapitola věnovaná modálním slovesům.

Gerundium je neurčitý slovesný tvar, který se tvoří přidáním koncovky –ing k infinitivu a má rysy podstatného jména.

	<i>rod činný</i>	<i>rod trpný</i>
přítomné	giving	being given
minulé	having given	having been given

Některá slovesa, jestliže po nich následuje další sloveso, vyžadují spojení s gerundiem, jiná s infinitivem, další se mohou pojít s oběma.

Gerundium vyžadují například slovesa:

avoid
be worth
consider
deny
finish
give up
go
keep (on)
mention
mind
postpone
practise
require
suggest
be afraid of
be engaged in
be interested in
be used to
consist in
depend on
hear of
insist on
look forward to
present sb from
think of

Infinitiv vyžadují např. tato slovesa:

afford
agree
aim
attempt

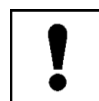
choose
decide
expect
fail
hesitate
hope
learn
manage
offer
prepare
promise
refuse
seem
threaten
want
wish
would like

S infinitivem i s gerundiem se mohou pojít např. tato slovesa:

begin
continue
forget
intend
like
mean
prefer
propose
regret
remember
start
stop
try

Úkol k textu

Vypište si významy jednotlivých sloves pojících se s infinitivem nebo gerundiem, která neznáte.

Testy a otázky:

Úkol 26: Rozdělte slovesa/vazby do skupin – A – slovesa s gerundiem (-ing), B – slovesa s infinitivem.

be interested in	dislike	enjoy	expect	fail
feel like	finish	give up	hope	keep
look forward to	promise	suggest	think of	want

A:

B:

Úkol 27: Vyberte správnou možnost – gerundium nebo infinitiv.

I was 18 when I learned **driving / to drive**.

Michael decided **looking / to look** for a better job.

Finally he managed **escaping / to escape**.

We suggest **attending / to attend** the English course three times a week.

When did you finish **reading / to read** the book?

Don't stop. Keep on **stretching / to stretch** your arms.

What would you like **doing / to do**?

Did she promise **coming / to come** again?

4.5 Slovosled, vedlejší věty vztažné

Na rozdíl od češtiny panuje v angličtině pevný, mluvnicky ustálený slovosled. Pro jeho snadnější zapamatování slouží pravidlo SVOMPT, které v sobě skrývá názvy jednotlivých větných členů, jak jsou seřazeny v oznamovací větě:

S – subject (podmět)

V – verb (přísudek / sloveso)

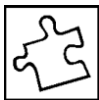
O – object (předmět)

M – manner (příslovečné určení způsobu)

P – place (příslovečné určení místa)

T – time (příslovečné určení času)

Toto základní pravidlo platí i pro odborné texty, ačkoli v nich se mohou objevovat i velmi komplikovaná souvětí.

Testy a otázky:

Úkol 28: Tvořte otázky z dané slovní zásoby.

1. before / had / Have / problem / the / you?
2. before / had / Have / kind / of / therapy / this / you?
3. any / Have / injuries / new / or / problems / referral / since / suffered / you / your?
4. do / have / illnesses / other / What / you?
5. are / currently / medicines / taking / What / you?
6. allergic / anything / Are / as / as / aware / far / to / you / you're?

Vztažné věty mohou být v angličtině uvozeny vztažnými zájmeny who / whom, which, that, what a vztažnými příslovci why, where, when. Základní pravidlo zní, že pro osoby užíváme vztažné zájmeno who, pro věci pak which (Do you know the man who is cleaning the window? What did you do with the book which I put on the desk?). Místo obou pak můžeme použít that. To se používá především po řadových číslovkách, 3. stupni přídavných jmen a neurčitých zájmenech jako all, every. Nemůžeme ho však spojit s předložkou, potom je nutné použít např. to which, wo whom apod.

Jsou-li vztažná zájmena who, which a that ve větě předmětem, velmi často se toto zájmeno vynechává. Do češtiny však stále překládáme vedlejší větou vztažnou. Jsou-li vztažná zájmena who, which a that podmětem věty, nelze je vynechat. Srovnejte:

Charles is the man who is cleaning the window.
Brad is the man (who) I met yesterday.

Vztažné věty se dělí na věty omezovací (restriktivní) a popisné (nerestriktivní). Vztažné věty omezovací blíže určují podstatné jméno a jsou pro smysl celého souvětí nezbytné. Nelze je vynechat, aniž bychom změnili smysl věty, proto se neoddělují čárkami. Vztažné věty popisné neurčují podstatné jméno, podávají další informace o věci nebo osobě a oddělují se čárkami. Vztažné věty, které se vztahují k obsahu celé hlavní věty, bývají uvedeny zájmenem *which* (což) – The grass was wet, which made the trip very difficult.

Testy a otázky:

Úkol 29: Ve kterých větách ne/lze vztažné zájmeno vynechat?

- 1 Frustrated with all diets she had tried, Kate decided to take up swimming.
- 2 The lesson, which was supposed to last 45 minutes, ran 10 minutes longer.
- 3 Have you contacted the owner of the house that was damaged by the accident?
- 4 The milk that I needed for a cake was sour.
- 5 The bus which I was travelling on stopped to pick up another passenger.

Shrnutí kapitoly

V této kapitole jste si zopakovali a na příkladech procvičili tvoření a užití základních anglických časů, pasiva, modálních sloves, infinitivu a gerundia. Připomněli jste si pravidlo anglického slovosledu ve větě oznamovací a objasnili si problematiku vedlejších vět vztažných.

Další doporučené zdroje k této kapitole:

- web2.yvcs.uvic.ca/elc/studyzone/grammar.htm
- www.britishcouncil.org/professionals-grammar-movies.htm
- www.ego4u.com/en/cramp-up/grammar
- www.e-gramatica.com/index.php#pravidla
- www.englishpage.com/grammar
- www.helpforenglish.cz
- Hovorková M., Přehledná anglická gramatika, Fraus, Plzeň 2009, ISBN 978-80-7238-855-4
- Murphy R., English Grammar in Use, A self-study reference and practice book for intermediate students of English with answers, Cambridge : Cambridge University Press, 2010, ISBN 978-0-521-53761-2
- Špačková D., Cvičebnice anglické gramatiky, Fraus, Plzeň 2008, ISBN 978-80-7238-553-9

5 JAZYKOVÉ DOVEDNOSTI

V této kapitole se dozvíte:

- jaké existují jazykové dovednosti
- strategie pro poslech, čtení, mluvení v anglickém jazyce
- tipy, jak je možné si je procvičit

Klíčová slova této kapitoly:

poslech, čtení, mluvení, ústní interakce, samostatný ústní projev

Čas potřebný k prostudování učiva kapitoly: 3 hodiny

Zatímco v předešlé kapitole jsme rekapitulovali gramatické jevy, které se často objevují v odborných textech, v této kapitole se zaměříme na jazykové dovednosti. Jak gramatika, tak slovní zásoba jsou v každém jazyce samozřejmě velice důležité, ale pro opravdovou komunikaci a dorozumění se s jinými lidmi znalost gramatických pravidel a výjimek či seznamy slovíček nestačí. Jazykové dovednosti jsou mnohem komplexnější a propojuje se v nich vše, co v daném cizím jazyce umíme. Výsledkem je pak efektivní komunikace v cizím jazyce v písemné či mluvené formě.

V souladu se Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky řadíme k jazykovým dovednostem poslech, čtení, mluvení (ústní interakci a samostatný ústní projev) a písemný projev. Stupnici pro sebehodnocení jazykových dovedností naleznete na <http://europass.cedefop.europa.eu/cs/resources/european-language-levels-cefr>.

Otázka k zamyšlení

Uvědomte si, kterou z jazykových dovedností (čtení, poslech, psaní, mluvení) uplatňujete v angličtině Vy sami nejčastěji a ve které byste se rozhodně chtěli zlepšit.

5.1 Čtení

Pokud jste si odpověděli, že nejčastěji v angličtině čtete a v této oblasti nemáte co zlepšovat, mohou být pro Vás další řádky jen stručným opakováním. Číst všichni umíme, přesto bychom se mohli zamyslet nad několika aspekty čtení v anglickém jazyce, zvláště máme-li na mysli čtení odborných textů.

Může Vám to připadat jako protimluv, ale v okamžiku, kdy se Vám do ruky dostane anglický odborný text, který by podle Vašeho prvního dojmu stál za přečtení, není od věci zkusit nejprve zjistit, zda již není k dispozici uspokojivý překlad tohoto textu do češtiny. Pokud ne, rozmyslete si, zda pro Vás má text opravdu význam a čas vložený do jeho čtení bude dobrou investicí. Hned na začátku není od věci si uvědomit, proč chcete text číst – zda v něm budete hledat nějakou konkrétní informaci, a tudíž nemusíte číst do detailů celý text. Anebo chcete pochopit např. nějaký složitý postup, který bude v textu popsán a Vy se budete muset k některým

částí textu opakovaně vracet a pročítat je pozorně a do nejmenších detailů.

Také hledisko času, který máte pro čtení daného textu k dispozici, může být vodítkem pro volbu určité strategie při čtení. Jestliže máte času málo, nezacházejte do detailů, zkuste najít klíčové slovo v obsahu či rejstříku, nebo vyhledejte výskyt klíčového slova v elektronické verzi a všimněte si širšího kontextu, v němž se vyskytuje – odstavce, kapitoly.

Pomůckou pro čtení může být i to, zda víte o něco bližšího o autorovi textu a víte kupříkladu, že přečtení jednoho jeho článku Vás v minulosti stálo nemalé úsilí, avšak poskytlo Vám cenné náměty pro Vaši vlastní práci. Všimněte si také, jakému okruhu čtenářů, i to ovlivňuje náročnost textu. Čtení odborného textu v cizím jazyce představuje „disciplínu“ propojující Vaše dosavadní zkušenosti a znalosti z oboru s těmi jazykovými, a poměr mezi nimi se může text od textu lišit.

Pokud jste vzali v úvahu všechny zmíněné aspekty a zjistili, že daný odborný text opravdu chcete číst, čtete jen tolik, kolik opravdu potřebujete. Nemusíte přečíst celý text, abyste objevili potřebnou informaci, možná Vám bude stačit jen abstrakt. Ověřujte si během čtení, jak textu rozumíte, přemýšlejte nad svým vlastním názorem na informace v textu.

Po přečtení textu se zamyslete nad tím, zda jste v textu našli informaci, kterou jste očekávali, a zda jste text pochopili. A v neposlední řadě si uvědomte, zda si pamatujete z textu důležité informace, nebo kde je máte poznamenány.

Základní typy čtení můžeme popsat jako:

- čtení, které má za cíl vyhledávání informací (scanning) – nečteme celý text, ale hledáme jen klíčová slova a jejich nejbližší kontext
- čtení, které má za cíl obecné porozumění (skimming) – pozornost soustředíme na hlavní myšlenky textu a jejich klíčovou argumentaci
- čtení, které má za cíl odlišení hlavních myšlenek od vedlejších – pokud se nám podaří identifikovat hlavní myšlenky jednotlivých odstavců, nemusíme se zabývat zbytkem odstavce (nepotřebujeme-li zjistit konkrétnější informace)
- čtení, které má za cíl kritickou analýzu textu – snažíme se odhalit autorovy názory, jeho případnou zaujatost, číst „mezi řádky“

K procvičení dovednosti čtení v angličtině mohou posloužit následující odkazy:

- www.gutenberg.org/wiki/Main_Page
- www.uefap.com/fading/readfram.htm
- scholar.google.cz
- dyslexystudyskills.group.shef.ac.uk/reading/index.html

5.2 Poslech

Poslech v mateřském jazyce vnímáme jako něco automatického, co jsme se nikdy nemuseli učit. O to větší dřina pro nás může být poslouchat a rozumět slyšenému v cizím jazyce. Než začnete naříkat nad tím, jak Vám poslech v angličtině nejde, uvědomte si, že existuje řada objektivních okolností, které nám poslech právě neusnadňují. Na prvním místě může stát

to, že dnes vyřizujeme mnoho věcí e-mailem, posláním textové zprávy – a tak máme vlastně méně příležitostí, jak si svou dovednost poslouchat procvičovat.

Když už jsme v situaci, že nasloucháme někomu hovořícímu anglicky, měli bychom se na poslech maximálně soustředit a ověřovat si, zda rozumíme – tím, že budeme nad vyslechnutou promluvou sami přemýšlet a hodnotit ji. Věcí, kterou nemůžeme při poslechu ovlivnit, je tempo řeči mluvčího. Výhodou poslechu oproti čtení je to, že mluvený projev je z hlediska používaných mluvnických struktur přece jen jednodušší, věty kratší, a každý mluvčí se občas přefekne, vrátí k předchozí myšlence nebo ji přeformuluje. Přesto se smiřte s tím, že nebudete rozumět úplně všemu, co uslyšíte – i tak ale můžete danou promluvu dobře pochopit.

Představme si situaci, že se chystáte na poslech odborné přednášky v angličtině. Jestliže víte, kdo bude mluvit, může to pro Vás být výhoda. Je-li to možné, zjistěte si o něm další informace, naprosto ideální je, pokud objevíte video s nějakou jeho přednáškou. Tak se můžete přesvědčit, jaký má přízvuk – a zda je pro Vás srozumitelný, jakým tempem hovoří, jaký je řeč těla. Připravit se můžete i na typ poslechu, který Vás čeká. Něco jiného je běžné vystoupení s krátkou prezentací ve výuce, jinak bude vypadat uvítací projev na mezinárodním kongresu a opět jiná bude hodinová přednáška slavného vědce na úzce specializované téma. Čím lépe se na poslech připravíte předem, tím snadnější pro Vás bude porozumění během poslechu.

Úkoly k textu

K nácvičku porozumění hlavním myšlenkám textu můžete využít tuto strategii. Na webové stránce www.ted.com/ najdete prezentace s anglickými a často i českými titulky. Vyberte si kratší video (v délce do tří minut) a poslechněte si celý text. Nevěnujte pozornost slovům nebo větám, kterým nerozumíte. Naopak, zkuste po skončení poslechu napsat v jedné větě, o čem podle Vás dotyčný hovořil. Potom si pusťte stejnou nahrávku s anglickými titulky nebo s přepisem textu. Znovu ignorujte vše, čemu nerozumíte, a napište opět jednou větou, o čem poslech byl. Porovnejte s původní verzí. Přemýšlejte nad tím, co Vám pomohlo pro pochopení poslechu (intonace, konkrétní slova, známé odborné termíny?). Když si nejste jisti, zda jste rozuměli správně, pusťte si stejnou nahrávku s českými titulky nebo s přepisem textu do češtiny. Celý postup opakujte s dalším poslechem. Uvidíte-li pokrok, přejděte na delší promluvy a aplikujte stejný postup.

Na academicearth.org/ naleznete videa se záznamy přednášek z různých univerzit a disciplín, často i s přepisem textu. Naproti tomu www.esl-lab.com nabízí poslechové aktivity různých typů s rozdělením na lehká – středně těžká – obtížná.

5.3 Mluvení

Častým důvodem pro vystoupení v cizím jazyce (nejen zdravotnických) pracovníků bývají přednášky, semináře a odborné prezentace v zahraničí, na nichž představují výsledky svého výzkumu či zkušeností z praxe. Aby řečník zaujal publikum v dobrém slova smyslu a

podářilo se mu předat informace, které chtěl, je nutné se na takové vystoupení důkladně připravit. Zvažujeme při tom v první řadě téma přednášky, dále proč se chystáme vystoupit a kdo bude naše publikum.

Samotné vystoupení mívá tuto strukturu:

- pozdrav (greeting)
- představení sebe a své profese (who and what I am)
- téma prezentace (topic)
- cíl prezentace (purpose)
- hlavní body prezentace (overview/outline)
- předpokládaná délka prezentace (time)
- poznámka, kdy je možné klást dotazy (discussion)

Při přípravě zvažte i formu poznámek k prezentaci, závisí také na délce Vašeho vystoupení. Na závěr přednášky je zvykem:

- zopakovat hlavní myšlenky prezentace (summary)
- formulovat závěr prezentace vycházející z předložených argumentů (conclusion)
- poděkování za pozornost (thanks)
- vyzvat publikum k položení otázek (invitation to questions and answers)

Další formou ústního projevu je konverzace (mluvená interakce). Při ní nemůžeme spoléhat na poznámky a ani pečlivá příprava nás nemusí připravit na všechny nenadálé situace. Jednodušší formou je tzv. small talk – nezávazná konverzace, při níž můžete navázat kontakty s lidmi z Vašeho oboru. Náročnější je odborná diskuse probíhající kupříkladu po prezentaci, pro kterou existuje opět několik doporučení:

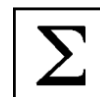
- Vyslechněte si dotaz posluchače až do konce.
- Než začnete odpovídat, zamyslete se.
- Přivítejte otázku.
- Pokud si nejste jisti, zda jste otázku správně pochopili, zkuste ji zopakovat nebo parafrázovat.
- Odpovídejte stručně a konkrétně, ne však jednoslovně – taková odpověď by byla považována za nezdvořilou.
- Ověřte si, zda je tazatel s odpovědí spokojen, tedy zda jste Vy sami otázku správně pochopili a adekvátně odpověděli.

K procvičení konverzace Vám mohou posloužit:

- www.eslfast.com/robot
- www.eslgold.com/speaking/speaking-situations.htm/

Shrnutí kapitoly

Tato kapitola byla věnována jazykovým dovednostem a měla Vám řídnout strategie, jak efektivně poslechn, čtení a mluvení v anglickém jazyce zvládnout a také procvičit.

Další doporučené zdroje k této kapitole:

- academicearth.org/
- dyslexstudyskills.group.shef.ac.uk/reading/index.html
- scholar.google.cz
- www.eslfast.com/robot
- www.eslgold.com/speaking/speaking-situations.htm/
- www.esl-lab.com
- www.gutenberg.org/wiki/Main_Page
- www.helpforenglish.cz
- www.ted.com/
- www.uefap.com/fading/readfram.htm
- Štěpánek L., de Haaff J. a kol., *Academic English – Akademická angličtina. Průvodce anglickým jazykem pro studenty, akademiky a vědce.* Praha : Grada, 2011, ISBN 978-80-247-3577-1

6 PÍSEMNÝ PROJEV A STRUKTURA ODBORNÝCH TEXTŮ

V této kapitole se dozvíte:

- čím se vyznačuje odborný styl jazyka
- jakou má odborný text organizaci a strukturu
- z jakých částí se skládá abstrakt
- jaká spojení je možné v abstraktu použít

Klíčová slova této kapitoly:

písemný projev, odborný styl, organizace a struktura textu, název, odstavec, abstrakt

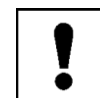
Čas potřebný k prostudování učiva kapitoly: 3 hodiny

Písemný projev řadíme také k jazykovým dovednostem, avšak pro účely našeho kurzu se mu budeme věnovat v jedné kapitole spolu se strukturou odborných textů v angličtině. Je nanejvýš pravděpodobné, že jste se o nějakou formu písemného projevu v odborné angličtině již pokusili, byť šlo jen o překlad názvu nějakého Vašeho příspěvku z češtiny do angličtiny. Písemný projev v odborné angličtině, ať už se jedná o jeden odstavec nebo desetistránkový text, je textem autora znalého problematiky pro informované publikum. Volba tématu odborného textu je velice důležitá, téma musí vzbudit zájem, přinášet nový pohled na určitou věc, být přínosem. Neméně důležitá je gramatická správnost od korektního slovosledu přes užití slovesných časů, předložek či spojek, až po vhodně volenou slovní zásobu – to vše s cílem dosáhnout maximální přesnosti a výstižnosti odborného textu.

Úkoly k textu

Rozhodněte, zda se jedná o ukázkou textu v odborném stylu a své rozhodnutí zdůvodněte.

A.

“A reduction in exercise tolerance is one of the main complaints of people with chronic lung disease. Exercise training should be an essential component of a pulmonary rehabilitation program.”

Gogelová H., Angličtina pro fyzioterapeuty, Praha : Grada Publishing, 2011, ISBN 978-80-247-3531-3

B.

“On a recent lazy afternoon, Wang Hiayang, a student at China’s top art school, was quietly packing away some of his new oil paintings in the campus’ printmaking department.”

Gude K., New Fast Class for First Certificate. Oxford University Press, 2010, ISBN 978-0-19-4829007, str. 96.

C.

“I’m fed up with going to the same place on holiday every year.”

Gude K., New Fast Class for First Certificate. Oxford University Press, 2010, ISBN 978-0-19-4829007, str. 69.

D.

“There is growing evidence that factors operating at different points in life contribute to an individual’s risk of developing schizophrenia.”

Glendinning E. H., Howard R., Professional English in Use. Medicine. Cambridge University Press, 2007, ISBN 978-0-521-68201-5, str. 123.

Odborný styl se vyznačuje velkou opatrností ve vyjadřování, k čemuž si autoři pomáhají formulacemi typu:

apparently
it appears / seems that...
it indicates that...
it is widely accepted...
it suggests that...
likely
presumably
probable
the majority of...
there is a tendency for...

Otázka k zamyšlení

Pokuste se vybavit si další typické znaky formálního stylu. V případě potřeby se vraťte k první kapitole tohoto textu.

Příklady užitečných formulací

The aim of our study was to determine whether...
We investigated...
This study evaluated...
We assessed whether...
Our study confirmed that...
These findings provide strong evidence that...
These results suggest that...
This study failed to show that...

Odborný text má pevně danou strukturu a organizaci, které slouží čtenáři k rychlé orientaci v něm. Jako první by měl čtenáře zaujmout název, který by měl naznačit, co lze od obsahu textu očekávat. Název by měl být precizní bez nadbytečných slov a zároveň bez zkratk v názvu. Kvůli nutnosti informovat mohou být názvy odborných textů poměrně dlouhé (běžně více než 10 slov). Psaní velkých a malých písmen v názvech se řídí tradicemi daného oboru. Většinou se píší velkým všechna slova kromě předložek a spojek.

Testy a otázky:

Úkol 30: Které z těchto názvů by byly vhodné pro odborný text?

- A. Land of the Long White Cloud
- B. Rehab after MI

- C. Age at Retirement and Long Term Survival of an Industrial Population
- D. Theory of Integrated Balance: The Lower Limb Amputee

Korespondenční úkol

Zvolte si pro Vás zajímavé odborné téma. Vytvořte název zpracování tohoto tématu pro

- a) prezentaci na odborné konferenci
- b) článek v populárním časopise (novinách)
- c) článek v odborném časopise

Odborný text má předem určenou strukturu, kterou je nutné respektovat. Hlavním kamenem v této struktuře jsou odstavce. Anglické odstavce bývají uvedeny tzv. „topic sentence“, úvodní větou odstavce, která zprostředkovává hlavní myšlenku. Následující věty tuto hlavní myšlenku dále rozvíjejí a v případě potřeby odstavce uzavírá tzv. „closing sentence“. Ta se používá u delších nebo z hlediska struktury velmi komplikovaných odstavců a má shrnout klíčové informace daného odstavce.

Zvláštním útvarem v délce přibližně jednoho odstavce je abstrakt, jehož cílem je představit stručnou verzi článku, knihy nebo jiného textu. Mívá mezi 50 a 300 slovy a v jeho struktuře mohou být obsaženy tyto části:

- Úvod (Introduction/Background)
- Cíl (Objective/Purpose)
- Metody (Methods)
- Výsledky (Results/Findings)
- Hodnocení (Conclusion/Interpretation)

Tato struktura je dána požadavky konkrétního vydatele časopisu – mohou v ní být rozdíly. Abstrakt British Medical Journal (BMJ) je rozdělen do těchto částí:

- Objective
- Design
- Setting
- Subjects
- Main outcome measure
- Results
- Conclusion

Testy a otázky:

Úkol 31: Seřad'te dílčí části abstraktu a přiřad'te k nim názvy podle BMJ.

A. *England, Scotland and Wales.*

B. *History of asthma, wheezy bronchitis, or wheezing obtained from interview with subjects' parents at ages 7, 11, and 16 and reported at interview by subjects at ages 23 and 33.*

C. *To describe the incidence of wheezing illness from birth to age 33 and the relation of incidence to perinatal, medical, social, environmental, and lifestyle factors.*

D. *The cumulative incidence of wheezing illness was 18% by age 7, 24% by age 16, and 43% by age 33. Incidence during childhood of was strongly and independently associated with pneumonia, hay fever, and eczema. Incidence from age 17 to 33 was associated strongly with active cigarette smoking and a history of hay fever.*

E. *Atopy and active cigarette smoking are major influences on the incidence and recurrence of wheezing during adulthood.*

F. *18.559 people born on 3-9 March 1958. 5801 (31%) contributed information at ages 7, 11, 16, 23, and 33 years.*

G. *Prospective longitudinal study.*

Glendinning E. H., Howard R., Professional English in Use. Medicine. Cambridge University Press, 2007, ISBN 978-0-521-68201-5, str. 125.

Úkoly k textu

Přečt'ete si ukázky následujících abstraktů a odpověz'te na tyto otázky:

1. Jaké slovesné časy se v abstraktu používají?
2. Používá se v abstraktu: trpný rod, zápor sloves, slovesa v 1. osobě jednotného čísla, sloveso ve 3. osobě jednotného čísla, přivlastňovací zájmena, zkratky?

A.

Reduced elbow mobility affects the flexion or extension domain in activities of daily living

Authors: de Groot JH; Angulo SM; Meskers CG; van der Heijden-Maessen HC; Arendzen JH.

Source: Clinical Biomechanics (Bristol, Avon) [Clin Biomech (Bristol, Avon)] 2011 Aug; Vol. 26 (7), pp. 713-7

Date of Electronic Publication: 2011 Mar 27

Publication Model: Print-Electronic Cited Medium: Internet ISSN: 1879-1271 (Electronic) Linking ISSN: 02680033 NLM ISO Abbreviation: Clin Biomech (Bristol, Avon) Subsets: MEDLINE

Abstract

Background: Rehabilitation of patients with joint affecting diseases makes an appeal to available compensating motions. Objective information about compensatory motions is required for clinical decision-making. Our objective was to quantify resulting shoulder and arm motions from limited elbow mobility during activities of daily living in healthy controls and patients.

Methods: Ten hemophilia patients with reduced elbow motion and ten controls volunteered in a kinematic motion analysis of thorax, shoulder, arm and wrist during 5 experimental activities of daily living. In controls, the elbow range of motion was limited by an elbow brace with variable flexion and extension stops. The elbow angle of patients was not intervened. Outcome variables were minimal required elbow range of motion for successful activity of daily living completion and concurring compensatory motions.

Findings: An elbow flexion and extension domain was identified separated by a 97° to 110° interval in which none of the observed tasks could be fulfilled. A minimal average elbow flexion angle of 86° and an additional range of motion of 36° were required to finish all tasks successfully. Predominant significant compensatory motion was found in the glenohumeral joint and wrist.

Interpretation: Two functional elbow flexion domains exist, separated by a transition domain of 36°. Treatment should be focussed to bridge both domains. Limiting treatments, e.g. arthrodesis of the elbow joint within this transition range, especially in a cosmetic 90°, leads to severe disability. Limited joint range of motion requires increased compensatory motions in other joints.

(Copyright © 2011 Elsevier Ltd. All rights reserved.) .

Entry Dates: Date Created: 20110718 Date Completed: 20120417

B.

Effects of 3 weeks' whole body vibration training on muscle strength and functional mobility in hospitalized persons with multiple sclerosis

Authors: Claerbout M; Gebara B; Ilsbroukx S; Verschueren S; Peers K; Van Asch P; Feys P.

Source: Multiple Sclerosis (Houndmills, Basingstoke, England) [Mult Scler] 2012 Apr; Vol. 18 (4), pp. 498-505

Date of Electronic Publication: 2011 Nov 14

Publication Model: Print-Electronic Cited Medium: Internet ISSN: 1477-0970 (Electronic) Linking ISSN: 13524585 NLM ISO Abbreviation: Mult. Scler. Subsets: MEDLINE.

Abstract

Background: Exercise therapy in persons with multiple sclerosis (MS) is effective for improving muscle strength and functional mobility.

Objective: To investigate, in MS patients attending an in-patient rehabilitation program, the additional effects of a 3-week exercise program, performed on a whole body vibration platform, on muscle strength and functionality.

Methods: Median Expanded Disability Status Scale (EDSS) of participating patients was 5.5. This randomized controlled trial differentiated a MS control group (n = 17) and two exercise groups performing exercises on a vibration platform (WBV-full group, n = 20) and on the platform additionally covered by a damping mat (WBV-light group, n = 18). Exercise groups performed, during 10 training sessions, six static and dynamic exercises standing on a platform vibrating at high frequency and low amplitude. Isometric muscle strength of quadriceps, hamstrings, tibialis anterior and gluteus medius was measured with a hand-held dynamometer. Functional mobility was measured with Berg Balance Scale (BBS), 3-minute walk test and Timed Get up and Go test.

Results: Eight drop-outs occurred in the exercise groups (WBV-full = 4, WBV-light = 4), but were unrelated to WBV as type of intervention. Across groups, significant time effects were found for all muscle groups. For maximal quadriceps and hamstrings muscle strength, interaction effects were found with post-hoc tests indicating exercise group-significant improvements in the WBV-full group only. Significant time effects were found for all functional tests. Improvements on the BBS and 3-minute walk test were larger in training than in control groups, but no significant interactions were found.

Conclusions: A 3-week exercise program on a vibration plate significantly improved muscle strength, but not functionality, in persons with MS.

Entry Dates: Date Created: 20120404 Date Completed: 20120816

Korespondenční úkol

Vyberte si jednu z možností:

A. Použijte název odborného tématu pro článek v odborném časopise, který jste vypracovali v předchozím korespondenčním úkolu. Napište anglický abstrakt zamýšleného článku s touto strukturou:

Background

Objective

Methods

Results
Conclusions

B. Použijte český abstrakt Vašeho článku, konferenčního příspěvku apod. Přeložte ho do angličtiny a respektujte tuto strukturu:

Background
Objective
Methods
Results
Conclusions

Shrnutí kapitoly

Odborný styl má řadu pravidel, která musíme při psaní textu respektovat. V této kapitole jsme si připomněli charakteristické znaky formálního (odborného) textu. Dozvěděli jste se, jak bývá strukturován odborný text a podrobněji jsme se zaměřili na abstrakt jako speciální útvar písemného projevu.

Další doporučené zdroje k této kapitole:

- Štěpánek L., de Haaff J. a kol., Academic English – Akademická angličtina. Průvodce anglickým jazykem pro studenty, akademiky a vědce. Grada, Praha 2011, ISBN 978-80-247-3577-1
- dyslexstudyskills.group.shef.ac.uk/writing/index.html
- owl.english.purdue.edu/exercises
- www.phrasebank.manchester.ac.uk
- www.uefap.com/writing/writfram.htm

LITERATURA

Betáková L., Cihelková J., Hofrajt I., Neubauerová J., Píšová E., Kozlová J., FOCUS ON TEXT. Soubor čtecích a poslechových textů s klíčem pro státní závěrečnou část maturitní zkoušky z angličtiny. Plzeň : Fraus, 2003, ISBN 80-7238-108-3

Davis S., O'Connor S., Rehabilitation Nursing. Foundations for Practice. Baillière Tindall, London 1999, ISBN 0-7020-2273-X, str. 29-30

Dictionary of Medicine [elektronický zdroj], Praha : Lingea, 2002

Glendinning E. H., Howard R., Professional English in Use. Medicine. Cambridge University Press, 2007, ISBN 978-0-521-68201-5

Gogelová H., Angličtina pro fyzioterapeuty, Praha : Grada Publishing, 2011, ISBN 978-80-247-3531-3

Grussendorf M., English for Presentations, Plzeň : Fraus, 2008, ISBN 978-80-7238-611-6

Gude K., New Fast Class for First Certificate. Oxford : Oxford University Press, 2010, ISBN 978-0-19-4829007

Hewings M., English pronunciation in use : self-study and classroom use. Advanced. Cambridge University Press, 2007, ISBN 978-0-521-61960-8

Hovorková M., Přehledná anglická gramatika, Fraus, Plzeň 2009, ISBN 978-80-7238-855-4

Janata P., Překládáme do angličtiny. Příručka pro překladatele odborných textů. Plzeň : Fraus, 1999, ISBN 80-7238-052-4

McCarter S., Medicine 1. Student's Book, Oxford : Oxford University Press 2009, ISBN 978-0-19-402300-9

McCarter S., Medicine 2. Student's Book, Oxford : Oxford University Press 2010, ISBN 978-0-19-456956-9

Murphy R., English Grammar in Use, A self-study reference and practice book for intermediate students of English with answers, Cambridge : Cambridge University Press, 2010, ISBN 978-0-521-53761-2

Oxford Student's Dictionary for learners using English to study other subjects. Oxford : Oxford University Press 2007, ISBN 978-0-19-431747-4

Špačková D., Cvičebnice anglické gramatiky, Fraus, Plzeň 2008, ISBN 978-80-7238-553-9

Štěpánek L., de Haaff J. a kol., Academic English – Akademická angličtina. Průvodce anglickým jazykem pro studenty, akademiky a vědce. Grada, Praha 2011, ISBN 978-80-247-3577-1

Topilová V., Anglicko-český česko-anglický lékařský slovník, Praha : Grada Publishing 1999, ISBN 80-7169-284-0

academicearth.org/

dyslexstudyskills.group.shef.ac.uk/reading/index.html

dyslexstudyskills.group.shef.ac.uk/writing/index.html

owl.english.purdue.edu/exercises

scholar.google.cz

web2.yvcs.uvic.ca/elc/studyzone/grammar.htm

www.britishcouncil.org/professionals-grammar-movies.htm

www.ego4u.com/en/cramp-up/grammar

www.e-gramatica.com/index.php#pravidla

www.englishpage.com/grammar

www.eslfast.com/robot

www.eslgold.com/speaking/speaking-situations.htm/

www.esl-lab.com

www.gutenberg.org/wiki/Main_Page

www.helpforenglish.cz

www.langsci.ucl.ac.uk/ipa/index.html

www.phrasebank.manchester.ac.uk

www.ted.com/

www.uefap.com/fading/readfram.htm

www.uefap.com/writing/writfram.htm

ŘEŠENÍ A ODPOVĚDI

Úkol 1

de <u>b</u> t	kn <u>o</u> wledge	pl <u>u</u> mber
ps <u>y</u> chology	re <u>i</u> gn	sc <u>i</u> entist

Úkol 2

[bæk]	back
[bæg]	bag
[beg]	beg
[fɪl]	fill
[fi:l]	feel
[sed]	said
[sæd]	sad
[sæt]	sat
[set]	set
[sɪŋ]	sing
[sɪn]	sin
[θɪŋ]	thing
[θɪn]	thin
[θɪŋk]	think

Úkol 3

[ðeə(r)]	there – their
[hiə(r)]	here – hear
[sʌn]	son – sun
[si:]	sea – see
[seɪl]	sail – sale
[feə(r)]	fair – fare
[teɪl]	tale – tail

Úkol 4

arthritis	[a:'θraɪtɪs]
blood	[blʌd]
carbon dioxide	['kɑ:bən daɪ'ɒksaɪd]
deficiency	[dɪ'fɪʃənsi]
degeneration	[dɪdʒənə'reɪʃn]
diaphragm	['daɪəfræm]
femur	['fi:mə]
fiber	['faɪbə]
glycogen	['glʌɪkədʒɪn]
heart	['hɑ:t]
hygiene	['haɪdʒi:n]
lumbar spine	['lʌmbə spaɪn]
myocardial	[maɪəʊ'kɑ:diəl]
tendinitis	[tendɪ'natɪs]

Úkol 5

art	artist
botany	botanist

crime	criminal
deal	dealer
inhabit	inhabitant
invent	inventor
invest	investor
investigate	investigator
journal	journalist
lead	leader
lecture	lecturer
music	musician
science	scientist
surgery	surgeon

Úkol 6:

Austria	Austrian
Canada	Canadian
China	Chinese
Denmark	Danish
England	English
Mexico	Mexican
Norway	Norwegian
Poland	Polish
Portugal	Portuguese
Sweden	Swedish
Turkey	Turkish

Úkol 7:

Disappear	Inappropriate
Incorrect	Inefficient
Unemployed	Unequal
Inexperienced	Dishonest
Unfair	Misleading
Unlikely	Immobile
Impolite	Unorganized
Disqualify	Improper

Úkol 8

<i>Verb</i>	<i>Noun</i>
absorb	absorption
assess	assessment
breathe	breath
decide	decision
delay	delay
develop	development
examine	examination
fail	failure
increase	increase
relieve	relief

Úkol 9

V = verb (sloveso) adj. = adjective (přídavné jméno) adv. = adverb (příslowce) abbrev. = abbreviation (zkratka) ff. = following (následující) lit. = literally (doslovně) coll. = colloquialism (hovorový výraz) infm. = informal (neformální)

Úkol 10

Who goes for a walk in the forest every day?
When do some parents read to their children?
How does your husband work to support your family?
What does your brother study?
What championships do they often watch on TV?
How many of your colleagues like various types of music?

Úkol 11

I think all children love ice cream.
What time does the bus leave?
Could you turn the radio down? I am trying to concentrate.
Giovanni comes from Venice, Italy.
I go swimming on Fridays.
Her grandfather is always worrying about the weather.
Look at the photo – Bill is smiling but Tim looks a little bit confused.
Do you believe the horoscopes in the magazines?

Úkol 12

I am expecting my first baby in May.
Having lost her job, my friend is very depressed.
Well, it looks alright to me.
The product weighs only 2 pounds and is available by mail order.
I think you are thirsty.
You are weighing one risk against another so you should think clearly.

Úkol 13

Who did you go to a trip to Vienna last week?
When did you go to a trip to Vienna with your classmates?
Whose daughter did you see playing the flute?
What did you see Kate's daughter playing?
What did he hand over to the police officer?
Who did he hand his driving licence over to?
What did you find on your answering machine?
Where did you find a lot of strange messages?
Who did your friend decide to surprise with a special dinner?
What did your friend decide to surprise his wife with?

Úkol 14

Mr Green was watching TV when his wife called from her office.

I tore a muscle in my hand while I was playing tennis.
They met when they were hiking in the mountains in Austria.
He lost his mobile phone when he was walking his dog.
While we were looking after our grandma, she slipped off in the bathroom.
They were sitting on a bus in Bulgaria when they drove into a rainstorm.

Úkol 15

1 saw, didn't see, was looking
2 met, were going, was going, had, were waiting
3 were you doing
4 Did you go
5 were you driving, happened
6 took, wasn't looking
7 saw, was trying
8 wanted
9 dropped, was doing, didn't break
10 didn't know

Úkol 16

1 has grown, saw
2 has gone, returned
3 haven't had, was
4 has come, started
5 have felt, came
6 haven't received, left
7 have been, were
8 has passed, broke

Úkol 17

After they had travelled for several days and stayed the night at several places, they finally reached the mountains.
It started to rain and we had forgotten to take an umbrella with us.
She was surprised that we had never heard of her book.
Some evenings, after I had done my homework, I would go for a walk with my father.
After he had finished the text, he wondered what to do next.

Úkol 18

stepped
had been lecturing
had been working
had settled
had discussed
had gone

Úkol 19

I can't get on the Net. Now what ~~will I~~ / **am I going to** do tonight?
My uncle has been a widower for a couple of years, and he ~~will~~ / **is going to** remarry soon.
I don't think he ~~will~~ / **is going to** win this year. He is out of form.

Will you / Are you going to visit me when you are in Dublin next time?
Be careful! **You will / You are going to** drop the glasses!
My brother **will / is going to** study medicine at Oxford next year.
I think **I will / I am going to** have something to drink.
I promise **I'll / I'm going to** return the books on time next month.

Úkol 20

They moved to Budapest last year.
She has been in Rome for at least three years now.
My grandpa comes from Germany and has a slight German accent.
This is the third time we have been to Paris.
Sheila is translating at the moment. Please don't disturb her.
I'd better not wait any longer. I think he has forgotten about it.

Úkol 21

1B, 2A, 3B, 4B, 5B, 6A, 7B, 8B

Úkol 22

Cheese is made in the neighbourhood.
In that company all documents are written in English and German.
The story hasn't been finished yet.
A new hotel will be built.
Papers must be left in the hospital safe.
A new chance should be given to her. / She should be given a new chance.
Everything had been prepared by the time Cindy arrived.

Úkol 23

I'm sorry, but I **can't** possibly go to the conference tomorrow.
I'm absolutely sure! It **must have** been this way.
Where are Susan and Charlie? It's 7:50 so they **must** be at school. Classes start at 8.
I **can't** get my laptop to save this file.
Who **can** say he has never broken a speed limit?
She **can't have** done it herself. It's too complicated.
You **must have** done very well to get an A+.

Úkol 24

1. She could speak English well.
2. Will you be allowed to visit us tomorrow?
3. He couldn't concentrate at all.
4. We didn't have to wait for him.
5. Would you be allowed to go there with me?
6. He/she won't be able to do anything for you.
7. He must have left.
8. Alice may be sleeping.
9. Could he go to meet you at the airport?
10. He/she must be looking forward to seeing you.

Úkol 25

I wasn't able to understand what he was saying.

We weren't allowed to eat at McDonald's during the business trip.
She wasn't able to afford to buy a new car.
I wasn't able to imagine why she was so nervous about the examination.
Was I allowed to look at it?
We had to do a presentation on the nervous system.

Úkol 26

A: be interested in, dislike, enjoy, feel like, finish, give up, keep, look forward to, suggest, think of
B: expect, fail, hope, promise, want

Úkol 27

I was 18 when I learned **to drive**.
Michael decided **to look** for a better job.
Finally he managed **to escape**.
We suggest **attending** the English course three times a week.
When did you finish **reading** the book?
Don't stop. Keep on **stretching** your arms.
What would you like **to do**?
Did she promise **to come** again?

Úkol 28

1. Have you had the problem before?
2. Have you had this kind of therapy before?
3. Have you suffered any new injuries or problems since your referral?
4. What other illnesses do you have?
5. What medicines are you currently taking?
6. Are you allergic to anything as far as you're aware?

Úkol 29

Vztažné zájmeno lze vynechat u vět 2,3

Úkol 30

C, D

Úkol 31

Objective – C.
Design – G.
Setting – A.
Subjects – F.
Main outcome measure – B.
Results – D.
Conclusion – E.